

25

Ans

top

10

35 fl. + 1/2

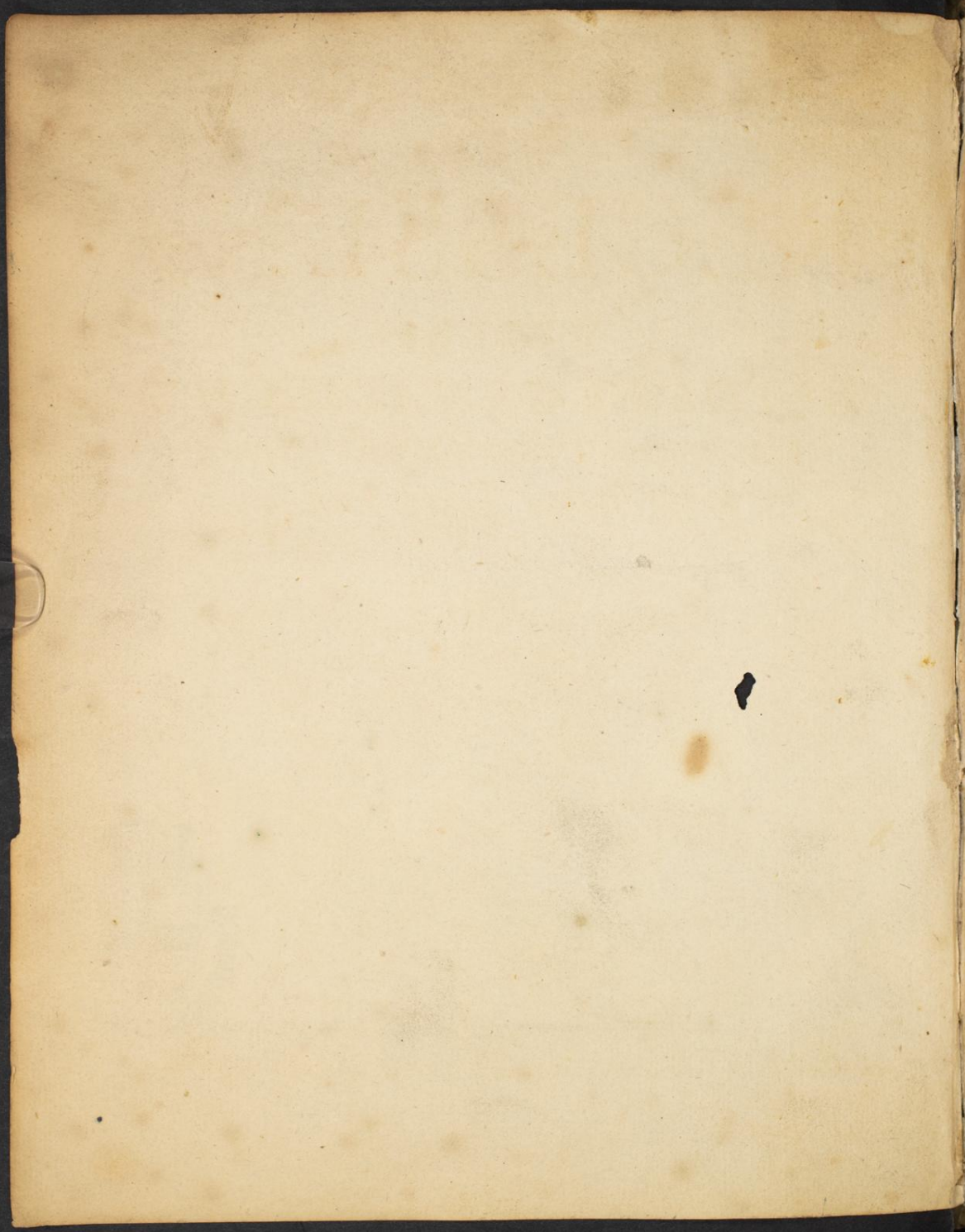
3 Liefen!

157

CC

Ba 172

B

B

C

RECUEIL
DER
RECESSEN,

WEGENS
BEYDE DE GENAEDIGHE
*Heeren ende Princen, alhier geëma-
neert inden Jaere 1665.*

TOT MAESTRICHT,

Gedruckt by P. Boucher, Stads-Drucker, inden Jaere 1680.

REVUE

REVUE

REVUE

REVUE

VO
C
V

d
E
M

3

Recueil der Reccessen,

VOOR DE REGERINGE DER STADT MAESTRICHT,

Tusschen de Heeren *Arnold Baron de Kerckhem*, Camer-Heer van Syne Cheurf: Hoogheyd van Keulen, Bisschop ende Prince van Luyck, Heere van Wyer, Muysen, Cosen, Mopertingen, Hoogh-Balliu des Amps Bilsen: ende Heer *Carel de Mean*, Ridder, Heere van Arrin, Raedt van Syne hoogh-gemelte Hoogheydt in sijne Raden van State, Geheymen ende Ordinaris, Oudt-Borgemeester der Stadt Luyck, Commissarissen Deciseurs van weghen Syne hoogh-gemelte Hoogheyd, ter eenre: Ende den Heere *Marinis van Crommon*, Ridder, &c. ende *Godart Adriaen*, *Baron de Reede*, Heer van Amerongen, Ginc- kel, Elft, &c. Ridder vande Conincklycke Deensche Ordre vanden Oliphant, beyde mede Gedeputeerden inde Vergaderinge vande *Hooge Mogende Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden*, van wegen de Provincien van *Zeelandt* ende *Vrecht*, oock der selve jonghst-gewesene Commisfarissen Deciseurs binnen de voorz Stadt Maestricht, ter andere zyde; in krachte van der selver respectieve Heeren Committenten ende Princen autorisatie, ende plein Pouvoir, beyde hier naer geinsereert, den 13 September 1664 gearresteert, ende den 12 Martii 1665, van wegen Syne hoogh-gemelte Hoogheyd, ende den 5 Ianuarii des voorz laer, by de hooghst-gemelte Heeren Staten Generael ge-approbeert, gerauificeert, ende in eene positive Wett bekeert.

MAXIMILIAN HENRY,

*par la grace de Dieu, Archeve-
que de Cologne, Prince Electeur
du Saint Empire Romain, Ar-
chicancelier par l'Italie, & du
Saint Siege Apostolic Legat ne,
Evêque & Prince de Liege, &
Hildesheim, Administrateur de
Bergtesgade & Stavelot, Duc*

*des deux Bavières, du Haut Palatinat, Westphale, Engeren &
Bouillon, Comte Palatin du Rhin, Lantgrave de Leuchtemberg,
Marquis de Franchimont, Comte de Looz, Horne, Loigne, &c.*

Atous ceux qui ces Presentes verront , Salut. Comme ainsi soit, que leurs Hautes Puissances, les Seigneurs Etats Generaux des Provinces Uniës du Pais-bas, auroient donné Commission à leurs Commissaires Deciseurs à Maestrecht, de visiter & examiner, avec les Nôtres, certains Recez ci-devant faits par les Commissaires des deux Princes, avec un concept de Reglement avancé, tant ausdits Seigneurs Etats Generaux, qu'à Nous, de la part des Commissaires Instructeurs & Pensionaires de laditte Ville, concerter & ajuster le tout, & en faire rapport à leurs Principaux, pour, sous leur bon plaisir, & approbation, établir là-dessus une Loi. Nous avons bien voulu, à même effet, que dessus, aussi commettre & deputer, comme Nous commettons & deputons, par cette, nosdits Commissaires Deciseurs, presentement à Maestrecht, leur donnant pareil pouvoir, en ce regard, que lesdits Seigneurs Etats Generaux ont donné à leursdits Commissaires, voire à condition de nous en faire rapport. Donné sous nôtre Seel secret en nôtre Cité de Liege le 5 d' Août 1664. Etoit vidimé à l'original, ROSEN ^{vr.} Signé I. L. de CREEFT. Et y étoit imprimé le Seel secret de Son Altesse Serenissime.

Extract uyt 't Register der Resolutien
vande Hooge Mogende Heeren
Staten Generael der Veree-
nighde Nederlanden,

Lunæ den 21 Julij 1664.

S gehoort het rap-
port vande Heeren VAN
BRAECKEL, ende andere
hare Ho: Mo: Gedeputeer-
de tot de saeken vande Lan-
den van Over-Maze, ach-
tervolgens der selver Reso-
lutie vanden negenden Ju-
nii lestleden, gevisiteert en-
de geëxamineert hebbende de Missive vande Commissa-
risen Instructeurs, ende Pensionarisen der Stadt Maes-
tricht, geschreven aldaer den festen der selver Maendt,
mitsgaeders seecker Concept van Reglement in forme
van eene positive Wett, van wegen beyde de Princen der
Stadt Maestricht, te emaneren, raeckende de Regeringhe
in 't stuck vande Politie, Justitie, ende Finantie der selver
Stadt: Waer op gedelibereert zijnde, is goet gevonden,
ende verstaen, dat de voorz Missive, met, ende neffens
de By-

de Bylaghen , daer toe specterende , gesonden sal werden aende Heeren hare Ho : Mo : Commissarissen Deciseurs, jegenwoordich zijnde tot Maestricht, met authorisatie ende versoeck , om over 't voorz Concept van Reglement te concerteren met de Heeren Commissarissen Deciseurs vande Luycxze zyde , mede aldaer zijnde, ende alles te adjusteren, op approbatie van wederzijts Princen ende Souverainen , daer van , aende selve, t' syner tijdt rapport sal werden gedaen, om by hen, alsdan, tot een Wett, in 't toecomende, gearresteert te werden. Was geparapheert , I. DE MERODE ^{VI.} Onder stont, Accordeert met 't voorz Register. Was geteeckent, N. RUYSCH.

WY Maximiliaen Henrick,
byder Gratie Godts, Aerts-Bisschop
van Keulen, des Heylighen Room-
schen Rycx , door Italien Eerts-
Cantselier ende Cheurfurst , Bis-
schop tot Luyck, ende Hildesheim,
Administrateur tot Berghtesgaden,
ende Stavelot , Hertoch van Over ende Neder-Beyeren,
vanden Over-Palts, van Westphalen, van Engeren, ende
Bouillon, Paltsgrave by Rhyn, Lantgrave tot Leuchtem-
bergh, Marckgrave tot Franchimont , Grave van Loon,
Horne, ende Loigne, &c. Allen den genen die desen sul-
len

7
len sien oft hooren lesen , Saluyt. Doen te weten , alsoo
Wy, by rapport van onse Commissarissen Deciseurs , be-
vonden hebben, dat binnen onse Stadt Maestricht, van tijt
tot tijt, wel vele goede ende salutare Reglementen, ten
besten vande Policie , Justicie , ende Finantie der selver
Stadt, zijn ter neder gestelt, maer dat de executie ende ob-
servantie aen vele vande selve manqueert, de welcke noch-
tans de ziele is van alle goede Wetten. Ende dat de selve
Reglementen , sedert den Jaere 1580, menigmael ver-
nieuwt , geamplieert , ende vermeerdert zijnde , tot een
groot Volumen zijn geëxcesceert, ende , mits dien , be-
suaerlyck by de Magistraten der voorz Stadt, ende by an-
dere, die sulcx aengaet, connen geincorporeert werden, be-
halven dat vele, ende onderscheyde veranderingen , daer
inne voorgevallen , de naecominghe ende practicque der
selver, seer difficil, ende onseecker maecken ; Omme, waer
tegens, in 't toecomende, naer behooren te voorsien, On-
se, ende de Heeren Commissarissen Deciseurs van hare Ho:
Mo: de Heeren Staten Generael der Vereenichde Neder-
landen, hadden gelast , ende geauthoriseert de respectie
Commissarissen Instructeurs, Meesters *Claude Ernest de la
Montaigne, Servaes van Caumwenbergh, Johan Ruse*, ende *Mar-
tin de Quade* : ende Pensionarisen der voorz Stadt, Mees-
ters *Anthoni Vaes*, ende *Johan Pestere* , dat sy alle de voorz
Recessen, met malcanderen, hadden te resumeren, de ma-
terien ende ingredienten der selver, onder distincte Hoof-
den

den ende Capittelen, te reduceren, ende de selve op te stellen by forme van eene positive Wet, applicabel op den tegenwoordighen tijdt ende constitutie van de Regeringhe onser voorz Stadt. SOO IST, dat Wy, doorsien ende geëxamineert hebbende alles, wes by de voorz Commissarissen Instructeurs, ende Pensionarissen, in desen, gebefoigneert, geformeert, ende opgesteld is, nae dat de opgamelte hare Ho: Mo: de Heeren Staten Generael der Vereenichde Nederlanden, daer van, deel of kennisse hebben gehad, het selve in eene vaste ende positive Wet hebben converteert, ordonnerende ende statuerende, dat, van nu voortaan, de naevolgende Poincten ende Articulen, in 't stuck vande Policie, Justitie, ende Finantie, metten aenleven van dien, binnen de voorz Onse Stadt Maestricht, soo by de gemeene Magistraeten, als alle andere Subalterne Regenten, Borgeren ende Inwoonderen, Politycquen, ende Militairen, jeder soo veel hem aengaet, sullen gebruyckt, geobserveert, ende naegecomen worden, want Wy sulcx, ten dienste van de voorz Onse Stadt Maestricht, bevonden hebben alsoo te behooren.

DE Staten Generael

der Vereenichde Nederlanden, Allen den genen die desen sullen sien, ofte hooren lesen, Saluyt. *Doen te weten,* Alsoo Wy, by rapport vande Heeren onse Commissarisen Deciseurs, bevonden hebben, dat binnen Onse Stadt

Maestricht, van tijdt tot tijdt, wel vele goeden ende salutare Reglementen, ten besten vande Politie, Justitie, ende Finantie der selver Stadt, zijn ter neder gestelt, maer dat de executie ende observantie aen vele vande selve manqueert, de welcke nochtans de ziele is van alle goede Wetten. Ende dat de selve Reglementen, sedert den Jaere 1580, menichmael vernieuwt, geamplieert, ende vermeerdert zijnde, tot een groot Volumen zijn geexcreficeert, ende, mits dien, beswaerlyck by de Magistraten der voorsz Stadt, ende by andere, die sulcx aengaet, connen gecorporeert werden, behalven, dat vele ende onderscheyde veranderingen, daer inne, voorgevallen, de naecominghe, ende practicque der selver seer difficil ende onsecker maecken; Omme, waer tegens, in't toecomende, naer behooren te voorsien, Onse, ende de Heeren Commissarisen Deciseurs van Syne Hoogheyt, den Heere Bisschop ende

B Prin-

Prince van Luyck, hadden gelast ende geauthoriseert de respectieve Commissarisen Instructeurs, Meesters *Johan Ruse*, *Martin de Quade*, *Claude Ernest de la Montaigne*, ende *Servaes van Cauwenbergh*: ende Pensionarisen der voorsz Stadt, Meesters *Johan Pestors*, ende *Anthoni Vaes*, dat sy alle de voorsz Reccessen, met malsanderen, hadden te resumeren, de materien ende ingredienten der selver, onder distincte Hoofden ende Capittelen, te reduceren, ende de selve op te stellen by forme van eene positive Wet, applicabel op den tegenwoordighen tijdt, ende constitutie van de Regeringe onser voorsz Stadt. SOO IST, dat Wy doorsien, ende geëxamineert hebbende alles, wes by de voornoemde Commissarisen Instructeurs, ende Pensionarisen, in desen, gebefoigneert, geformeert, ende opgesteld is, nae dat opgemelte Zijne Hoogheydt den Heere Bisschop ende Prince van Luyck, daer af deel of kennisse heeft gehad, het selve in eene vaste, ende positive Wet hebben geconverteert, ordonnerende ende statuerende, dat van nu, vortaen, de naevolgende Poincten, ende Articulen, in 't stuck van Politie, Justitie, ende Finantie, metten aencleven van dien, binnen de voorsz Onse Stadt Maestricht, soo by de gemeene Magistraten, als andere Subalterne Regenten, Borgeren ende Inwoonderen, Politycquen ende Militairen, yder soo veel hem aengaet, fullen gebruyckt, geobserveert, ende naegecomen worden, want Wy sulcx, ten dienste vande voorsz Onse Stadt Maestricht, bevonden hebben alsoo te behooren.

I. CAPITTEL.

Vande Stadt Maestricht , ende hare Genadige Heeren ende Princen.

DE Stadt van Maestricht,
zijnde , van oudts , een Rycx-Stadt,
behoort aen Ons , ende de Heeren
Staten Generael der Vereenigde Ne-
derlanden , als representerende de
Hertogen van Brabandt , met sooda-
nighe Hoogheyt , Recht , ende Ge-
rechtigheyt , als onse Voorfaeten , met de Hertogen van
Brabant , de selve beseten ende geregeert hebben.

2. Ende wort, dit gemeene ende indivise Recht , en-
de Regeringhe , van oude tijden , herwaerts , binnen de-
selve Onse Stadt te kennen gegeven , met dese oude ma-
niere

niere van spreken , in die materie gebruykelyck :

Een Heer , geen Heer :
Twee Heeren , een Heer.

In 't Latijn,

*Trajectum neutri Domino , sed paret
utrique.*

3. De voorfz Stadt fal dienvolgens , voortaan , gelijk voor defen , by Ons ghesamentlyck met de Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden, geregeert ende gegouverneert worden als eenen Staet ende Provincie particulier, verscheyden van andere onfer beyder Staten ende Provincien, sonder dat eenige Ordonnantien, Statuyten oft belastingen , anders als met onderlinghe communicatien ende gemeen advis van Ons , ofte onse Ghecommitteerde aldaer ingevoert fullen werden , oft plaetse hebben.

4. Tot welcken eynde fullen Wy, van twee tot twee Jaeren, of binnen foodanigen anderen tijdt , als Ons goet duncken fal, deputeren of fenden twee Heeren, dewelcke als Commissarifen Deciseurs, met ende neffens de Heeren

Com-

Commissarifen vande Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden, gesaementlyck sullen af-handelen, ende termineren alle saecken van Politie ende Finantie, ende affonderlyck, ofte gesaementlyck de saecken van Justitie, nae de nature ende vereysch vande selve respectivelyck.

II. CAPITTEL.

Vande Persoonen ende Borgers deser Stadt in't gemeen.

DE Borgers, Poorteren, ende Inwoonderen der voorz Stadt, worden gereputeert, ende zijn of Luycksche of Brabantsche Persoonen.

2. Luycksche Persoonen zijn, ende worden gereputeert, alle foodanige, die binnen de voorz Stadt, van Luycksche Moeders geboren zijn, ofte die buyten de selve Stadt, onder onse temporele Jurisdictie als Bisschop ende Prince van Luyck, of van onse tegenwoordige Vassallen, de welke possideren foodanige Leenen, als voordato van het Tractaet vanden Jaere 1579, tusschen onsen Voorfaet, als Bisschop ende Prince van Luyck, ende den

den Prince van Parma den vijf-en-twintichsten Octobris opgerecht, ende by den Heer Coningh van Spagne, den twintichsten Martii 1584, geratificeert, voor hoogh-gemelte onse Voorfaet zijn gereleveert geweest, gheboren zijn sonder onderscheyt, of de Moeders Luycx, of Brabantts mogen wesen.

3. Brabanttsche Persoonen zijn, ende worden gereputeert, alle foodanige, die binnen de voorsz Stadt ghebooren zijn, van Brabanttsche Moeders, oft die buyten de selve Stadt, onder andere Rycken of Staten, als onder onse temporele Jurisdicctie ende gebiedt, als Prince van Luyck, geboren zijn.

4. Maer buyten de voorsz Stadt worden alle Borgers, in 't stuck van Officien ende Digniteyten, indifferentelyck aengesien ende erkent als Luycksche, of Brabanttsche Persoonen, nae dat henlieden wel gevalt, of te passe comt.

5. Ende op dat men preciselyck moge weten de voorsz qualiteyt ende geboorte der Kinderen, soo sullen, voortaan, de Pastoors, ende Predicanten, respectivelyck, punctuelyck ende exactelyck aenteekenen den naem, ende toenaem, van alle die ghene, die by haer gedoopt worden, ende vande Vader ende Moeder der selver, met by-

byvoeginge, of de Moeder Luycx of Brabandts is, daer af, sy, twee bysondere Registers fullen houden, ende de dubbelen, van Jaer tot Jaer, op den lesten December, overbrengen aende respective Hooge Gerechten, om ter Grif- sie geseponeert te worden: ende sal een yder, des versoec- kende, acces hebben tot de voorz Registers, soo wel by de Pastoors ende Predicanten, als by de voorschreven Hooghe Gerechten.

6. Alle Borgers ende Inwoonders, van wat nature, ende conditie de selve zijn, soo Politicquen, als Militai- ren, dewelcke comen te trouwen binnen de voorz Stadt, fullen hare namen overbrengen aende respective Hooge Gerechten, ende laten aenteekenen of hare Vrouwe is van Luycksche of Brabandsche geboorte, sonder dat nochtans, den eenen ende den anderen Prince, ofte hare Hoogh - Schouten fullen verkort wesen, om, in cas van dispuyt over de qualiteyt ofte geboorte van ymanden, haer te dienen van andere preuven ende bewyfen.

7. Alle Persoonen, die haer binnen de voorschre- ve Stadt, metter woon, comen te begeven, zijn gehou- den te acquireren het Borerschap der selver Stadt.

8. Doch niemant en sal tot Poorter, ofte Borger- recht worden ontfangen, ofte daer van Attestatie erlan- gen,

gen, dan die ses Maenden buyck-vaste wooninge, binnen de voorſz Stadt, en ſal hebben gehouden.

9. Noch en ſal ymant tot het voorſz Poorter, of Borgerſchap worden geadmitteert, ofte ingelijft, ten zy hy, met wettige Atteſtation van het Gerecht, ofte plaetſe ſijner reſidentie, docere van ſijne goede ende eerlycke comportementen: ende dat hy bekent maecke ſijn Handt-werck, of andere middelen, daer mede hy, buyten belastinge van andere Borghers ende Inwoonders, can ſubſiſteren.

10. Gelyck oock alle aencomende Borgers tot hare keure, ſich ſullen moeten begeven onder eenich Ambacht, ende door de Meesters van het ſelve Ambacht gepreſenteert worden aende Hooch-Schouten, ende Borgemeesteren reſpective, om, by d'eerſte, af te leggen den Eedt van getrouwicheyt, ten aenſien van Ons, ende de Heeren Staten Generael: Ende aende Borgemeesteren by Eede te ſtaven, dat ſy de gemeene Politie ende Regeeringe deſer Stadt ſullen obſerveren, nacomen ende gehoorsaemen, volgens het formulier van den Eedt, daer over by de Heeren Commiſſarifen Decifeurs, van wederzyden, gearreſteert, luydende als volgt:

ICK

ICK belove ende sweere onse Genadige

Heeren, den Bisschop ende Prince van Luyck, ende de Heeren Staten Generael der Vereenichde Provincien: de Heeren Staten Generael der Vereenichde Provincien, ende den Bisschop ende Prince van Luyck, gehouw ende getrouw te zijn, ende dat ick niet en sal doen, of toelaeten voorgestelt te worden eenige saecken contrarie den dienst, ende onderdanicheyt van beyde onse Princen. Dat ick deser Stadt nut, ende welvaren sal helpen vervoorderen, ende alle Conspiratie, Verraderye, ende Onheyl, die tegens de selve gemachineert soude mogen worden, sal aenbrengen, ende naer mijn vermogen, helpen weeren. Dat ick onse Hoogh-Schoutten, Borgemeesters, Schepenen, ende Raedt sal gehoorsamen, ende my gedragen als een vroom Borger ende Onderdaen toestaet ende behoort te doen. Soo help my Godt Almachtich, ende alle sijne Heyligen.

11. Eenen Borger, die Jaer en dach, met sijne Familie, buyten de voorschreve Stadt gewoont heeft, wort gehouden voor Vremt of Forain:

12. Uytgenomen nochtans de vyf Adelycke buyten-Borgers der voorfz Stadt, dewelcke, hoe wël daer buyten geseten, ende woonachtich, het Borger Recht, ende Privilegien genieten, soo wanneer sy hun Borgerschap hebben gereleveert, ende zijn dese: De Vry-Heer van Petershem,

C de

de Heer van Gronsvelt , de Heer van Nederharen , de Heer van Hoensbroeck , den Heer vanden Bergh , ghe-naemt Trips.

13. De voornoemde vijf Adelycke buyten-Borgers staen oock te Recht , *in personalibus*, voor den Lagen Gerechte der voorfz Stadt , ende vermogen eenen Camerlinck te presenteren, om aldaer hunne faecken te verrichten, ende gehouden te werden voor Poorter.

14. De Kinderen, die geboren zijn van Ouders, die noch geene Borgers en waren , hebben geen recht van Borgerfchap, noch van Ambachten.

15. Militaire Perfoonen , doende Borgerlycke Nee- ringe , behooren ter Judicature vanden Politicquen Rechter , in alle faecken, die niet en fpecteren tot de Mi- litaire plichten.

16. Geene Borgers Kinderen, beneden hare twee-en- twintich Jaeren zijnde , fullen , sonder confent van hare Ouders , of Momboirs , fich mogen in Militairen dienst begeven; ende fulcx onderftaen hebbende, fullen, op het reclame vande Ouderen , of Momboirs , ende 't blyck vande felve minder-jaerigheyt , aenftonts vanden dienst moeten werden ontflagen : Ende fullen de Contracten,
ten

ten regarde vande voorfz Militie, hoedanich die oock genoemt mogen wesen, onder fchijn van de felve hunne emancipatie gemaect ende opgerecht, *ipfo facto*, nul zijn, ende ftaen ter cassatie vanden Politicquen Rechter, daer fulcx behoort.

17. Gehouwde Vrouwen ftaen onder de voochdye van haren Man, noch en mogen contracteren, of den Man obligeren, ten zy dat het zijn Koop-Vrouwen, ende profeflie doende van waren te coopen, ende te vercoopen, in welcke materie van coop, ende vercoop, fy den Man verobligeren, ende verders niet.

18. Geen Luycksche Perfoon en fal vermogen te prorogeren, noch te contesteren voor den Brabandtſchen Rechter, ende *vice verfa*, op poene van nulliteyt der proceduyren.

III. CAPITTEL.

Vande Policie ende Regeringe der Stadt Maestricht in't gemeen.

DE ordinaris Regeringe, ofte Magiftrature der Stadt Maestricht, beftaet in twee

Hooch-Schoutten , twee Borgemeesters , veerthien Schepenen , acht Gefwooren Raden , ende twee Pay-Meesters; daer by komen twee Pensionarisen, ende twee Secretarisen vanden Lagen Gerechte , van welckers bysondere functien, ende bedieningen , hier nae, sal gesproken werden : Ende moeten de voornoemde Leden , voor d'eene helfte, zijn van Luycksche geboorte , ende voor d'andere helfte, van Brabantsche geboorte.

2. Onse Commissarisen Deciseurs fullen , met die vande Heeren Staten Generael der Vereenichde Nederlanden, van twee tot twee Jaren, gelyck voor desen , aenstellen , ende veranderen den voornoemden Magistraet ; sulcx nochtans , dat ten minsten vier Schepenen, ende twee Gefwoorens , die langhst in bedieninge zijn geweest , vande Luycksche zyde, voor de eerste reyse, ende die dry andere Schepenen , ende twee Gefwoorens, voor de tweede reyse, ende alsoo successivelyck , fullen verandert worden.

3. De voorz veranderinge, ende aenstellinge sal moeten geschieden uyt Persoonen van wettige geboorte, ende uyt de notabelste, ende gequalificeerste Borgers der voorz Stadt , niet sittende in openbaer Overspel , noch besmet met woecker, ballingschap , of diergelycke merckelycke vleckke.

4. Ende

4. Ende en sal niemant tot de voorſz Magiftrature mogen gevordert, of aengeſtelt worden, dan die twee Ja- ren bevorens buyckvaſt, ende gedomicilieert Borger ge- weeft is.

5. Gelyck oock niemant daer toe en ſal admiſſibel weſen, die, om daer toe te geraecken, eenich gelt, giften, ofte gaven ſal gegeven, ofte beloofd hebben, door hem ſelven, of door andere, directelyck, of indirectelyk, of die andere importune recommandatien ſal hebben ghe- bruyckt.

6. De boven-genoemde Raedt, der voorſz Stadt, ſal gehouden weſen te vergaderen alle Maendagen, s'morgens, ten negen uren precys, op het Stadts ofte Raedthuys, om aldaer te tracteren, te delibereren, ende resolveren over alle ſaecken, ſpecterende tot het meeſte nut, ende welvae- ren der ſelver Stadt, ende tot d'adminiſtratie van alle goe- de Policie, daer af ſich niemant, ter voorſz geſetter ure, en ſal mogen onthouden, ſonder kenniſſe, ende voorweten vande Hooch-Schoutetten, of Borgemeeſteren, op pœ- ne, dat die gene, die, nae de voorſz ure, ſal verſchynen, ofte in 't geheel abſent blyven, of oock present zijnde, ſonder goetvinden vande Borgemeeſters, ſich uyt den Raedt ſal vertrecken, ſal verbeuren, d'eerſte, eenen halven, ende de andere, eenen heelen Rijcxdaelder, die, ſonder eenighe

re-

remissie, of dissimulatie sullen betaelt, ende in eene Casse, ten behoeve van 't gemeen, door de suymige geconsigneert worden, of by de Beurssarisen vande Collegien der respectieve Justitien, daer van de Defaillanten dependeren, *in instanti* betaelt, ende aen hare rechten gedefalqueert worden, ende sullen de Hooch-Schoutten, ende Borgemeesters, de Sleutels hebben vande voorsz consignatie Casse.

7. Ende op dat de selve tydelycke Vergaderinge gefaciliteert, ende geensints verhindert en werde, soo en sullen, ten selven dage, noch de Hooge, noch Lage Gerichten eenige extraordinaris Vergaderinge mogen leggen des voormiddachs, of by haer, of by Commissarisen Instructeurs eenige Processen gelesen, of termynen gehouden mogen worden, anders als voor negen uren.

8. De voornoemde Magistraet en sal niet mogen delibereren, oft resolveren, als ten bywesen, ten minsten, van twee derde-parten der Raedts-Verwanten.

9. De Borgemeesters voorstemmende inde Raedts-Vergaderinge, sullen alle saecken, tot de Magistrature gehoorende, voordraghen, ende ter deliberatie brengen vanden Eersamen Raedt, oock de stemmen van alle de Leeden op yeders rang distinctelyck hooren, ende colligeren,
ende

ende met de pluraliteyt der selver concluderen, ende daer af een Raedts-verdrach doen formeren.

10. Welck Raedts-verdrach, op dien voet genotuleert zijnde, ter naester Raedts-Vergaderinge sal moeten geresumeert worden, omme cracht te hebben, ende binnen dry dagen, daer nae, ten langhsten, ende geensints voor de resumptie, door den Secretaris, nae voorgaende registratie te worden uyt-gegeven.

11. De voorsz Raedts-Vergaderinge, ende deliberatien sullen gehouden, ende door de respective Raedts-Verwanten bygewoont werden met alle stilligheyt, respect, ende modestie, sonder eenige protesten, expositulatiën, of andere exorbitantiën voor te wenden, op pœne, dat die geene, die sulcx comen te doen, *de facto* sullen verbeuren, ende moeten configneren eenen Rycxdaelder inde voorsz gemeene Cassé, executabel, als vooren.

12. De secrete Deliberatien, ende Resolutien vanden Eersamen Raedt, en sullen, door niemant, gereveleert, ofte ontdeckt worden, op pœne, dat die gene, die binnen s'Jaers bevonden sal werden sulcks gedaen te hebben, inhabil sal wesen tot de voorsz Magistrature.

13. Den voornoemden Eersamen Raedt sal hebben
ende

ende behouden het recht van stellinge der Munte, daer af den cours te hooch, ende tot schade, ofte verderf vande Ingeleutenen sal comen te loopen, of vande Nabuyren gedrongen te worden; ende sullen de Hooch-Schoutten tegens de Contraventeurs procederen als naer Rechten.

14. Ende sullen voorts, doch niet sonder interventie, wetenschap, of communicatie vande Hooch-Schoutten, opstellen, ende maecken soodanige Reglementen, Keuren, ende Ordonnantien, als sy, naer voorval, ende vereysch van saecken, ten besten, ende tot meesten rust, ende welvaren vande Stadt, in 't stuck van Forfaiten, ende Mefusen, Brandt, Voorkoop, ende diergelycke saecken van Politie, sullen vinden te behooren.

15. Gemeyne enquesten genomen zijnde by 't Hooche, of Lage Gerecht, in saecken, die niet indisputabelyck, ende, uyt haer eygen nature, en zijn Crimineel, of Civyl, sullen, inden Eerlamen Raedt, gelesen, ende geëxamineert worden, of het delict is Civyl, of Crimineel: ende ingeval het bevonden wert Crimineel te zijn, sullen de selve enquesten gestelt worden in handen vanden Hooch-Schout des Man des ban: ende soo het Civyl gevonden wert, sal gestelt worden in handen vande Borgemeesters, ende Geswoorens.

16. Ofte wel sal den Eerfamen Raedt, *in instanti*, het civile delict, by amende, of andersints, straffen ende corrigeren, gelyck alle Forfaicten, mitsgaders Keuren, ende Mefusen aldaer gepunieert worden.

17. Civile delicten worden gehouden, die gene, daer geene hoogheyt in en is gelegen, ende bestaen in transgressien van Magistrale Ordonnantien ende Statuten, vechtereyen, lascivie, ende petulantien by dach ende nacht gepleecht, mitsgaders van injurieuse woorden ende diergelycke.

18. De Borgemeesters sullen schuldigh ende gehouden wesen, alle Raedts-verdragen, Keuren, ende Ordonnantien, binnen dry dagen, nae de publicatie, tot laste vande Schuldige, ter executie te stellen, sonder eenige remissie, moderatie, dissimulatie, of uytstel, of sullen de Hooch-Officieren, andersints, geauthoriseert, ende bevoeght zijn sulcx te doen.

19. Alle Brieven, comende vande Princen, ende anderen, addresserende aende voorz Magistraet, sullen in volle Vergaderinge gelesen, ende de Resolutien ende Antwoorden, daer op, gearresteert worden, de welcke door de Pensionarisen geëxtendeert zijnde, ten minsten by de Hooch-Schoutten, Borgemeesteren, ende de beyde

D Eer-

Eerste Schepenen fullen moeten gelesen ende geadvouert worden, aler de Secretarisen de selve fullen mogen teykenen, ende affenden.

20. In alle Deliberatien, ende Resolutien, die, directelyck, of indirectelyck, souden mogen raecken yemandt vanden Raedt, *nomine Personæ vel officii*, sal den Geinteresseerde sich hebben uyt den Raedt te ontrecken.

21. Soo wanneer eenige saecken, van grooter gewicht, ende importantie, betreffende den staet der voorsz Stadt, of den dienst der Princen, souden comen voor te vallen, soo sal den voornoemden Raedt versterckt worden met de Notablen der Stadt, de welcke zijn de vier Commisarisen Instructeurs, ende, voorts, alle de gene, die, op andere tijden, geweest fullen zijn in officie van Schouttet, Borgemeester, Schepen, Geswooren, ofte Pay-meester, met de welcke, ter exclusie van alle andere, sy fullen representeren het geheele Lichaem, ende Gemeynthe der voorschreven Stadt, van oudts, genaemt, den Breeden Raedt.

22. Ende fullen de voornoemde Commissarisen Instructeurs, waer af, hier nae, breeder sal gesproken worden, oock particuliere toeficht dragen op de gemeene Politie ende Regeringe deser Stadt, ende, in cas, sy bevinden
eeni-

eenige excessen, ofte defecten, den Eersamen Raedt, van tijdt tot tijdt, daer af verwittigen.

23. Mede sullen, van Jaer tot Jaer, aende Heeren Commissarisen Deciseurs geven goede informatie vande gesteltenisse der voorz Stadt.

24. Tot welcken eynde, syluyden sullen hebben acces tot alle Raedts-Vergaderingen, ende Raedts-verdrachboecken, omme, daer uyt, de observantie, ofte dis-observantie der selver te metieren.

25. Den Eersamen Raedt en sal niet vermogen eenige Besendinge, ofte Commissie te decernereren, de welke sonderlingen tijdt, ofte costen souden van nooden hebben, het zy aen beyde Princen, of aen anderen, ten zy met voorgaende kennisse, ende goetvinden vande respectieve Princen.

26. Ende sullen gehouden wesen hare Commissien, ende Besendingen te restringeren op veerthien dagen, of ten langhsten, op dry weecken, sonder meer als twee Persoonen te committeren, die gene particuliere saecken en sullen vermogen aen te nemen, tot verachteringe van Stadts-saecken, ende in dach-gelden sullen getraecteert worden, naer dat sy met, of sonder Dienaer zijn

gewoon te reysen , gelyck dus lange geschiet is.

27. Den Eersamen Raedt , of der selver Gecommitteerden, sullen gehouden wesen, in cas de saecke langher train vereyschte, daer toe de permissie vande respective Princen, als vooren, te versoecken, sonder de welcke, aende selve Gecommitteerde, geene dach-gelden en sullen worden goetgedaen, noch in rekeninge geleden.

28. Ende sullen de voorz Gecommitteerden , ten langhsten , binnen acht dagen , naer hare wedercomste, pertinent rapport doen, by geschrifte, over alle Poincten, haer, by instructie , aenbevolen , op poene, als boven.

29. Den Eersamen Raedt sal hebben te bevoornden, dat alle Persoonen, van wat conditie de selve mogen zijn, de welcke men can , of mach gelooven , dat eenige Papieren, Bescheyden of Documenten *in Originali* , of by Copie, onder haer hebben, specterende tot de Archieven der voorz Stadt, binnen dry Maenden , naer dato deses, de selve overbrengen , ofte sich , by Eede , expurgeren, dat sy geene, der selver, onder haer, of gedemanueert hebben , noch en weten wie de selve soude mogen hebben.

30. Ende sal een Register, vande voorz Archiven, inde respective Griffien geleponeert worden , op dat een
yege-

yegelyck, des van nooden hebbende, sich, daer af, moge dienen, of, daer van, inspectie hebben.

IV. CAPITTEL.

Aengaende Stadts Fabrycque.

DE afgegane Borgemeesters, dewelcke inde Magistrature blyven, of, andersints, de eerste Schepenen vande Luycksche, ende Brabandtsche zyde, fullen zijn Opper-Fabrycquen der voorfz Stadt; ende en sal den Bouw-meester geenderhande Wercken mogen ondernemen, sonder goetvinden der selver, ende kennisse vande Paymeesters.

2. De voornoemde Opper-Fabrycquen, ende Paymeesters fullen, ten meesten dienste, ende mesnage vande Stadt, overleggen, wat noodich, of onnoodich, dienstich of ondienstich is, ende, daer af, aenden Eersamen Raedt refereren, omme geresolveert, ende gedisponeert te worden naer behooren.

3. Ende fullen goede forge dragen, dat den Bouwmeester, ende Contrerolleur hare Officien wel waer nemen, ende betrachten, sonder te gedoogen, dat de selve,
buy-

buyten haer goetvinden, ende kennisse, eenige Cedullen van leverantie, ofte Arbeyts-loon uytgeven.

4. De voornoemde Bouw-meester ende Contrerolleur sullen, dagelycx, door de Stadt omgaen, ende op 't stuck vande Poorten, Muyren, Torens, Straten, en andersints, behoorlyck regard nemen.

5. Sullen oock, over alle leverantien, voor af, met kennisse, ende ten bywesen vande voorz Opper-Fabryquen, ende Pay-meesters, nauwe ende precyse bedingen maecten, ende alle excessen, inde Arbeyts-loonen, besnyden ende voorcomen.

6. Ende, sulcx gedaen zijnde, de Cedulen van leverantie, ende van Arbeydts-loon hebben te separeren, ende op hare respectieve Registers, ende Contrerolle te brengen, alvooren de selve te teekenen, en uyt te geven, om inden Eersamen Raedt gepasseert te worden.

7. Geene Stadts Wercken en sullen mogen begonnen, ofte hervat worden, als met den halven Maent van Meert, ende sullen moeten ophouden, uytterlyck, in 't eynde vande Maent October: noch en sullen hooger mogen monterren, in 't geheele Jaer, als ter somme van thien duysent guldens, op pcene, dat de Opper-Fabryquen,

quen, ende Bouw-meester daer voor fullen werden aengesien, ende dat het surplus den Pay-meester in sijne reekeninge sal worden geroyceert, ten ware eenige overkomende storting van Muyren, Poorten, of diergelycke nootwendigheden anders vereyschten, in welcken gevalle de Opper-Fabrijcquen ende Pay-meesters, metten Bouw-meester, fullen hebben goede forge te dragen, dat de bestedinge, of dach-loonen gedaen, ende betaelt worden met de beste mesnage, nae de cortheyt der dagen, ende andersints.

8. Geene Magistraets-Persoonen en fullen vermoghen part, of deel te hebben inde besteeding van Stadts-Wercken, of inden vercoop, of inkoop van Materialen, op poene van inhabiliteyt.

9. Den Eersamen Raedt sal hebben te bevorderen, dat alle ledighe Huys-Plaetsen betimmert worden binnen seeckeren corten tijdt, in hare Vergaderinge, aen d'eene ende d'andere zyde, na bevindinge van Persoonen, ende van hare gelegentheden t'ordonneren, sonder dat den geprefigeerden tijdt sal mogen geluxeert worden.

10. Ende soo wanneer d'een of d'ander in gebreecke sal blyven, foodanige Raedts-Ordonnantie nae te comen, sal het ledige Erve, of Huijs-Plaetsse ter proclamatie ge-

gestelt, ende vercocht worden aen de Meest-biedende, onder conditie, dat de selve, binnen anderen gesetten tijdt, het gecochte Erve, als vooren, sal betimmeren: ende sullen de coop-penningen, aenden eersten Eygenaer, overghetelt worden, met de minste kosten.

11. Den Bouw-meester sal hebben forge te dragen, dat de Straten, ofte Paveysel wel onderhouden, ende, daer het van nooden is, vernieuwt werden op desen voet: dat de Materialen, ten laste vande Stadt, sullen moeten by-gebracht worden, ende dat de weder-zyts Proprietarissen vande Huijsen, ende Erven, gehouden worden tot beralinge vande dach-loonen.

12. Sonder dat eenigerhande Persoonen, het zy Geestelike, of Wereltlicke, daer af sullen mogen geëxempteert worden.

13. Wel verstaende nochtans, dat, op ruyme Mercken, ende in breede Straten, sal worden gepractiseert, dat de Eygenaers van Huijsen, ende Erven, ter extensie van eene Roede uyt den Drempel van de selve Huijsen, de dach-loonen sullen betalen; ende dat de verdere breete, van Stadts-wegen, sal gedragen worden, waer af den Bouw-meester, ende Contrerolleur pertinente notitie sullen houden, ende distincte Cedulaen opstellen, tot narich-
tinge

tinge vanden Eerfamen Raedt, ende van de respective Eygenaers, die, sulcx van nooden zijnde, door de Borgemeesters promptelyck fullen worden geëxecuteert tot betalinge van hare schuldigheyt.

V. CAPITTEL.

Policie van Huysen ende Straten.

Alle huysen, of tousten van Huysen deser Stadt, moeten in, ende afgaen den tweeden Dinsdach in April, ende in October, ende de Huysen, Donderdaegs daer aen volgende, wesen ontruymt, op pæne van nulliteyt der Huyre, of Toust-Cedullen: ende dat den Huyrder, ende Verhuyrder fullen, yeder, vervallen inde Amende van vyftigh guldens, tot behoeve vande Armen.

2. Alle opbouw, ende vernieuwinge van voor, ende achter Gevels, gelyck mede van Sijd, of Brand-gevels, sal, voortaan, geschieden in steene Muyren, sonder eenige Houte, ofte Leeme Wanden: ende en fullen, voortaan, geene Huysen, Schuyren, Stallen, of andere Gebouwen, hoe groot, of cleyn deselve mogen wesen, met Stroy mogen gedeckt worden, op pæne, dat de Con-

E tra-

traventeurs, *de facto*, ende sonder eenich vertreck, of difsimulatie, met den af-breeck der Houte ende Leeme Wanden, ende vande Stroyen Daecken fullen gestraft worden, ende, daer-en-boven, arbitralyck geamendeert.

3. Alle uyt-bouw van Huysen moet mede in Steen, ende op eene rechte Linie gedaen worden, daer af de visitatie sal geschieden by de twee Hooch-Schoutten, twee Schepenen uyt yder Collegie, met assumptie vanden Bouw-Meester, Stadts-Timmerman, ende Stadts-Metselaer, des noot zijnde.

4. Ende, in cas van eenigh dispuyt tusschen de Nabuyren, op 't stuck van royinge, soo fullen de voornoemde Hooch-Schoutten, ende Schepenen, naer ingenomen advys vande voorfz geassumeerde by oculaire inspectie, *de plano*, ende *sommarie* ordonneren.

5. Welcke Ordonnantie hare executie sal hebben, onder suffisante cautie *de demoliendo*, niet tegenstaende eenich appel ter contrarie, ten ware dat eenige merckelycke redenen nader ondersoeck, ende verdere kennisse van saecken quamen te vereyffchen, als wanneer den ordinaris wech van Justitie, voor de Hooge Gerichten, sal werden ingegaen, dewelcke, of *de plano*, ofte andersints, daer

daer over, fullen judiceren, soo als, naer vereysch van
 faecken, fullen oordelen te behooren: blyvende de voorz
 Hooch-Schoutten onverkort in hare recognitien, vol-
 gens oudt gebruyck.

6. Ende soo wanneer de voorz Royinge, ende uyt-
 bouw sal komen te gebeuren op Vroenhoffchen grondt,
 binnen de voorz Stadt, soo sal den Schout, ende twee
 Schepenen, vanden Vroenhof, de selve by-woonen, ende
 daer over, metten aenkleven van dien, mede kennen, en-
 de, *de plano*, ordonneren, neffens den Hooch-Shout,
 en de Schepenen der Stadt, als voorz.

7. De tegenwoordige Stroye Daken fullen, tot ver-
 hoedinge van Brant, sonder langer vertreck, afgebroken,
 ende verandert worden, op poene van prompte executie,
 ten laste vande onwillige of gebrekige.

8. De Sijd of Brandt-Gevels moeten geleyt worden
 half en half, op gemeyne Erve, ende tot gemeyne kosten
 vande Reyn-genooten, of Nabuyren, ter dichte van twee
 Bricken, ten minsten, inde Aerde, ende onderhalve Bric-
 ke buyten d'Aerde, zijnde aenden willigen Opbouwer ge-
 permitteert de helfte der kosten, tot laste van des Na-
 buyrs Huys promptelyck te verhalen, of de selve daer op
 te laeten gichten, ende affecteren.

9. Ten ware dat des Nabuyrs Huys in tocht wierde beseten, als wanneer d'Erfgenamen, of Proprietarissen, eerst naer doot der Tochtenaers, tot de helfte der voorz kosten, fullen gehouden zijn op den voorigen voet, ende sal, *interim*, den Tochtenaer de interessen, van dien, hebben te betalen.

10. De Scheyds-muyren, die men noemt Luyck-Muyren, tusschen Hoven, Steen-wegen, ofte opene Plaetsen, moeten oock, half en half, op gemeene Erve, ende tot gemeene kosten geleyt worden, ter hoochte van negen voeten, boven de Aerde, dewelcke, tot laste vande onwillige fullen gevonden worden, soo, ende gelyck van de Brandt-Gevels is geseyt.

11. Des fullen de selve Scheydts-Muyren, op goede fundamenten gemetselt worden, om oock tot hooger timmer, aen d'een of d'andere syde, te kunnen dienen.

12. Soo wanneer eenen Brandt-Gevel geleyt wort tusschen een Huijs, van d'eene zyde, ende eene ledige Plaetse, van d'andere zyde, soo en sal den Eygenaer, ofte Besitter vande ledige Plaetse, niet verder, daer toe, contribueren, als ter hoochte van een Luyck-muyr, of van negen voeten boven de Aerde.

13. Dan

13. Dan als de selve Nabuyr de voorfz Brant - Gevel hooger fal willen gebruycken, foo fal hy, nae rate van het gebruyck, de helfte der kosten moeten dragen, ende betalen met eenen voet Muys boven het Dack.

14. Indien Yemant eenen Gangh heeft neffens fijn Nabuyrs Erve, ende dat de selve Gangh niet meer als vier voeten, of daer omtrent, breet en is, sonder meerder, foo en fal hy, in cas van opbouwinge van eenen Muyr, niet meer als de breete van eenen halven Brick behooren te ontbeeren.

15. Maer indien die gene, die de Gangh toekomt, noch eenich Erf daer hadde, ende den Gangh begeert te over-timmeren, foo fal den voorfz Muyr, half en half, moeten geleyt werden op gemeyne Erve.

16. Die gene die een Mest-kuyl, Poel, of diergelycke vuylicheyt heeft, ende gebruyckt tegens eens anders bebouwde Erve, daer door een Kamer, of Keucken komt schade te lyden, is gehouden defelve vuylicheyt te ruymen, ende fijnen Nabuyr buyten schade te stellen.

17. Alle Secreten, staende onder een ander Mans Erve, moeten gereynicht werden vande zyde daer die gebruyckt worden, ten ware dat bleecke van fervituyt ter contrarie.

18. De

18. Die gene die een Secret maeckt, omtrent sijns Nabuyrs Water-put, of Regen-back, foodanich dat de selve daer door soude beschadicht worden, is gehouden 't selve Secret te verleggen, of sijnen Nabuyr eenen anderen Put, of Regen-back te leveren, tot sijne commo-diteyt.

19. Alle uytstekende Gooten sullen werden wech-genomen, ende sal het Regenwater, met Gooten, langhs de Huijsen ende Muyren worden afgeleyt, tot onder op den gront.

20. Alle Winckeliers, van wat hanteringe die zijn, moeten hare Leufkens, ofte uytstekende Dackjens hebben van gelycke breedte, ende foodanige Stoepen, ofte neerslaende Vensters, dat de passage vande Straten daer door niet en werde belemmert, ende dat d'eene, door des anders uytsteeck, niet en worde geblint.

21. Zeepsieders, Vel-bereyders, Leer-touwers, Huyvetters, Stijffel-maeckers, sullen in Sijd-straten, ende niet in 't midden vande Stadt, mogen woonen, ende hare Neringe, ofte Hanteringe exerceren.

22. Eene Oly-Moolen moet veertich voeten staen vande Huijsen, of ander Luyden Timmer.

23. Koperflagers en sullen, mede, niet in 't midden vande Stadt, maer in Syd-straten mogen woonen.

24. De Eygenaers van Steen-wegen, of Plaetsen lydende de servituyt van stillicidie, en mogen de selve niet betimmeren, soo verre de droppen vallen, genaemt den Ofingdrop.

25. Die ghene die eenich Servituyt heeft, tot laste van sijns Nabuyrs Erve, van Riool, Goote, ofte Waterloop, en vermach, daer door, anders niet te laten loopen als Hemels, ende Put-water, ende geensints stinkende water, dreck, of vuylicheyt.

26. De prescriptien zijn, inde voorfz Stadt, gedirigeert tot dertich Jaren, ende de servituten worden geprescribeert, of niet geprescribeert, nae dat die zijn continuel, of discontinuel, als nae Rechten.

Voorts worden alhier gehouden voor geïnfereert :

De Ordonnantien van questien van Huijs-huyren, tusschen Borgers en Soldaten.

De Veldt-Ordonnantie.

D'Or-

4°
D'Ordonnantie tegens d'infectie vande Lucht.

D'Ordonnantie op 't stuck vanden Brandt.

D'Ordonnantie op 't stuck van 't reynigen der Straten.

D'Ordonnantie op 't stuck van het merckten van alderhande Waren, ende vanden Voorkoop, ende diegerlycke, dewelcke den Eerfamen Raedt, naer gelegenthey, ende vereysch van saecken, sal veranderen, vermeerderen, ende verminderen, soo als den meesten dienst der Stadt sal komen te vorderen; doch in alle poincten preciselyck ende exactelyck doen observeren, ende naerkomen, sonder eenige traegheyt, ofte dissimulatie, daer inne, te plegen, ofte toe te laten.

VI. CAPITTEL.

Aengaende de Ambachten, ende Gilden.

DE Meesters, vande respectie Ambachten, zijn gehouden, den eersten dach, nae de creatie vande Magistraet, aenden selven te presenteren een dubbelt getal, van goede ende gequalificeerde Luyden, van yeder Ambachte, half van Luycksche geboorte,

te, ende half van Brabandtsche geboorte, ende dese van de Gereformeerde Religie, soo doenlyck, om, daer uyt, nieuwe Ambachts-meesteren te kiezen.

2. Dewelcke, als dan, sullen moeten gekosen worden binnen veertien daer aen naestvolgende dagen.

3 De Meesters vande Ambachten sullen, van Jaer tot Jaer, doen behoorlycke, ende pertinente reeckeninge aende Ouderlingen van den selven Ambachte, van alle hare administratie, sonder dat de selve, voortaan, eenige maelyden, of andere teeringe, ten laste van de selve Ambachten, of uyt de Ambachts-gelden, sullen mogen aenstellen, op poene, dat de selve geroyeert, ende op de Rendanten, ende hare goederen, sullen verhaelt worden.

4. De voorsz Reeckeningen, van Jaer tot Jaer by de Ouderlingen opgenomen, ende gessloten zijnde, sullen, van twee tot twee Jaren, ten dage te prefigeren, aenden Eersamen Raedt werden overgebracht, om in der selver Vergaderinge, of door hare Gecommitteerden te werden oversien, ende gecorrigeert, ofte gelaudeert, ende geapproveert, naer bevindinghe van saecken: Ende sal den Eersamen Raedt, van het surplus der Emolumenten, ende Ambachts-gelden, disponeren, soo, ende gelyck deselve sullen bevinden te behooren.

5. Ten voorſz eynde ſullen de Ambachts-böecken, ende Statuten, Jaer om Jaer, ende by beurten, by den Luyckſchen, ende Brabandtſchen Meester bewaert, ende de voorſz Ambachts-gelden, ende Emolumenten ontfangen, ende geadminiſtreert worden.

6. De voornoemde Ambachts-Meeſteren ſullen, alle overkomende diſputen ende miſverſtanden, de Keuren, Statuten ende Gewoonten vanden Ambachten aengaende, in d'ordinaris Maendaegſche Vergaderinge aenden Eerſamen Raedt, ſchriftelyck, representeren, ende met allen beſcheydentheyt der ſelver Reſolutie afwachten, ende naerkomen.

7. Ende, by ſoo verre, de veranderinge van tijdt, ende andere omſtandigheden, eenige nieuwe Keuren, ofte Statuten quamen te vorderen, ſoo ſullen, de ſelve, met interventie vande Ambachts-meeſters, ende Ouderlingen, door den Magiſtraet werden opgeſtelt, ende by Ons, ende de Heeren Staten Generael, of Onſe, ende des ſelfs Gecommitteerde, nae voorgaende examinatie, werden gheconfirmeert, blyvende alle interpretatie, vande ghemaeckte Keuren, aende voorſz Magiſtraet: ende, in cas van voorder diſpuyt, aen Ons, ofte onſe voorſz Gecommitteerden.

8. De Wynkoopers, Wyntappers, ende anderen, die met Wynen handelen, sullen haer punctuelyck reguleren volgens d'Ordonnantie, ende Reglement, op dat stuck, geëmaneert inden Jare 1610, dat, alhier, gehouden wort voor geïntereert, dewelcke den Eersamen Raedt, naer de tegenwoordige, of toekomende constitutie van saecken, sal mogen veranderen, sulcx, als ten meesten dienste vande Handelinghe, ende vande goede Ingesetenen sal convenieren.

VII. CAPITTEL.

Vande Raedts-Persoonen, ende hare bysondere bedieningen: Ende eerst aengaende de Hooch-Schoutten.

DE respectie Hooch-Schoutten sullen hebben den aentast, ofte apprehensie van alle Misdadigers, *in Crimine flagranti*.

2. Sonder onderscheyt van Luycksche, of Brabantsche geboorte.

3. Behoudelyck, dat den Delinquant, nae de apprehensie, sal gelaten worden inde macht, ende bedwanck van sijnen Competenten Richter; welcke competentie geëxprimeert wort met dese woorden: *Des man des ban.*

4. Dan, by soo verre den Misdadiger niet op de daet, of *in flagranti* en wert geattrapeert, soo fullen de respective Hooch-Schoutten, de Gerechten van Schepenen des man des ban manen, informatien preparatoir doen beleggen, ende, daer op, Decreet van apprehensie verwachten, soo verre den Delinquant Borger zy.

5. Welck Decreet de respective Hooch-Schoutten fullen ter executie stellen.

6. De Hooch-Schoutten fullen de Gerechten van Schepenen respectivelyck manen, soo in Civile, als Criminele saecken, sonder dat de selve Schepenen, buyten foodanige manisse, fullen mogen vergaderen, als op de ordinaris dagen, ofte dan, als de selve, met voorweten vande Hooch-Schoutten, eenigen anderen dach, tot het hooren van Getuygen, of andere Acten judicieel, fullen hebben gestelt.

7. Ende fullen de selve Hooch-Schoutten mogen tegenwoordich zijn in alle Gerechtelycke Vergaderingen,

ringen, ende alle termynen van Rechten, oock het lesen
vande Processen, ende het interloqueren, of decideren
der selver, ten principalen mogen bywoonen, sonder
nochtans eenige deciderende stemme te hebben.

8. Behalven in saecken daer sy, Offitie-wegen, of in
haren eygen name Partye zijn, als wanneer sy haer, van
het verhooren der Getuygen, in cas van ordinaris thoon,
ende van lecture, interlocutie, of decisie der saecken, sul-
len moeten onthouden.

9. De voornoemde Hooch-Schoutten sullen, aen
Schepenen, ende Secretaris, betalen hunne behoorlycke
vacatien, in saecken van informatien preparatoir, ende
vande Criminele Processen, hier boven genoemt, soo, en
gelyck sy van oudts, respectivelyck, hebben gedaen.

10. De executie van Civile, ende Criminele Von-
nissen, by de Hooge Gerechten gegeven, behoort aende
Hooch-Schoutten, des man des ban, ende moet geschie-
den sonder eenige moderatie, dissimulatie, ofte vertreck.

11. De Hooch-Schoutten verleenen, indifferente-
lyck, door de respective Roey-Boden, alle Arresten bin-
nen de voorz Stadt, op vremde Perfoonen, ende Goe-
deren, daer af den Auditeur des Guarnisoens sich sal heb-
ben

ben te onthouden : maer en vermogen de selve niet te ontslaen sonder voorgaende Decreet van Schepenen des man des ban, ofte consent van Partyen arrestanten.

12. Ende by absentie vande Roey-Boden, de saecke, fulcx, vereyffschende, sal oock een Schepen vermogen arrest te interponeren, gelyck mede de respectieve Hellebardiers, mits, daer toe, *ad singulos actus*, geauthoriseert werdende door de Hooch-Schoutten.

13. Welcke Arresten gedaen werden ter keure, ende pericule des Arrestants, of by gyseling, of met het opleggen vande Roede, blyvende den Gearresteerde binnen de Stadt in liberteyt.

14. De Hooch-Schoutten, of hunne Stadthouders, ontfangen den Eedt, Geloften, ende Stipulatiën die voor de Hooge Gerechten geschieden.

15. De Goederen, ende Penningen, die met, of sonder Decreet, onder de Hooge Gerechten worden gequestreert, ofte geconsigneert, worden vertrouwt aende Hooch-Schoutten, die, voor consignatie gelt, genieten den seltighsten Penninck, eens.

16. De Hooch-Schoutten sullen met malkanderen,
voor

voor den dienst van beyde de Princen , corresponderen, ende in vrientfchap leven; ende, op dat defelve hare officien , ende exploicten , met meerder respect , ende nadruck, mogen uytvoeren, fullen, yeder van hun, gedient worden met twee Hellebardiers , ende gehouden zijn, elckanderen , met de selve, in voorvallende exploicten te affifteren : daer toe , oock , de Borgemeesters , des noodich, ende verfocht zijnde, hare Boden fullen voegen.

17. De respectie Hooch-Schoutten, ende Gerechten , fullen , yeder , gedient worden van twee Roey-Boden, dewelcke, by versterf , of andersffints , hunne Commissien fullen nemen van de selve Hooch-Schoutten , in conformité vanden twaelfden Articul van 't Reglement vanden Jare 1580.

VIII. CAPITTEL.

Vande Borgher - Meesters.

DE Borgemeesters voorftemmende inde Raedts-Vergaderinge, proponeren, colligeren de Stemmen , ende concluderen , gelyck hier vooren is gefeyt.

2. Dan

2. Dan en vermogen geene Propositie te doen, dewelcke repugneert aen dese Ordonnantie, ende Recessen, op poene van inhabilteyt.

3. Oock hebben de Borgemeesters de manisse, ende eerste stemme by de Geswoorens, ende vande audientie sommair, colligeren *de vota*, ende concluderen in alle saecken, soo interlocutoire, als ten definitiven.

4. Noch en vermogen de Geswoorens, sonder hare manisse, buyten de ordinaris Recht daegen te vergaderen, ten zy dat, met hare kennisse, ende goet vinden, eenigen dach daer toe gestelt is.

5. Ende zijn gehouden ter executie te stellen, ofte te doen stellen, alle Raedts-Verdragen, Keuren, ende Ordonnantien, sonder eenige gratie, moderatie, remissie, dissimulatie, ofte dilay.

6. Ende tot voorderingh, ende beneficie van Stads-middelen, soo fullen de Borgemeesters de Vonnissen vande Pachtters ter executie stellen, ten langhsten, binnen veerthien daghen, nae de pronuntiatie, ofte, andersints, het Gewijsdom self voldoen.

7. De Borgemeesters hebben, *in flagranti Crimine*,
oock

oock den aentast van Delinquanten , ende Crimineele
 Perfoonen, mits defelve overleverende aen den Hooch-
 Schout des man des ban, ende moeten van hare Rechten
 betaelt worden, tot lafte vanden Gevangen.

8. De Borgemeesters hebben het recht , om te ver-
 leenen alle Verbotten, aen Borgers, over Borgerlycke Pen-
 ningen , ende Meubelen , om defelve niet te laten vol-
 gen, of uyt te keeren aende Eygenaers , ten zy dat het
 Recht daer toe consentere , of dat Partye , tot wiens ver-
 soeck het Verbot is geschiet , voldoeninge hebbe ont-
 fangen.

9. Alle Eeden , Geloften, ende Stipulatiën , dewelc-
 ke in 't Lage Gerechte geschieden, worden gestaelt, ende
 afgenomen by Borgemeesters, onder de Rechten daer toe
 staende.

10. De Goederen, ende Penningen, die onder 't La-
 ge Gerechte werden gesequestreert , ende geconsigneert,
 worden vertrouwt aende Borgemeesteren , onder het ge-
 not vanden seltichsten Penningh , vande geconsigneerde
 gelden, eens.

11. De Borgemeesters moeten insonderheyt mede
 tot haer devoir houden alle Keur-meesters , Yck-meef-
 G ters,

ters, Roey-meesters, ende alle andere die eenige subalterne opzicht hebben over die deelen vande Policie.

12. Ende sullen particuliere forge dragen, dat den Merckt van Rogge, ende Terwe, alle Saterdagen, wel, ende oprechtelyck werde aengebracht, ende het Broot, tot foulagement vande gemeyne Ingefetenen, op sijn waerde berekent ende gestelt.

13. Sullen oock besorghen, dat alle Maenden het Broot, inde Backers huijsen, behooryck werde gevifierteert, gewaeght, ende, naer bevindinge, tegens de Contraventeurs van Stadts Ordonnantien, promptlyck, naer exigentie van saecken, geprocedeert.

14. Soo wanneer eenen Borger twee, of drymael, op ordre van een Borgemeester, door eenen Bodé geroepen zijnde, om in Persoon te verschynen, niet en compareert, soo mach den selven by gyselinge, of met eene pecuniaire Amende gestraft werden, ende wort genoemt de poene van ongehoorsaemheyd.

15. Yeder Borgemeester heeft vier Dienaers, ofte Boden, daer mede sy elckanderen, in occurrentien, daer het van nooden is, gehouden zyn te assisteren.

IX. CAPITTEL.

Vande Schepenen der Hooge Gerechten.

DE Schepenen , waer af seven zijn Luycksche geboorne, ende seven Brabantsche geboorne, gequalificeert , ende aengestelt, gelyck, hier vooren, onder het derde Capittel is geordonneert, sullen alle weecken, met de respective Hooch-Schoutten , vergaderen in hare ordinaris Gerichts-plaetse , te weten : onse Luycksche Schepenen des Woensdaeghs, ende de Brabantsche Schepenen des Vrydaeghs, tydelyck , voormiddach, sonder dat d'een , of dander , der selver Schepenen , sich sal vermogen te absenteren buyten de Stadt , ofte te ontrecken aende voorsz Vergaderinge, buyten kennisse, ende goet-vinden vanden Hooch-Schout, op poene van een quart Rijxdaelders in Civile saecken , ende van dry guldens , Brabants , in Criminele saecken : Sullende den Hooch-Schout , op poene van onse indignatie, hebben te besorgen , dat , t'allen tyde , het meerder getal der selver Schepenen, binnen de Stadt , ende aen de handt zy, om, in voorvallende saecken , de heylsamen Justitie te doen voortganch gewinnen.

2. De voorschreve ordinaris Gerichts-dagen sullen niet moghen gediffereert, ofte gecontinueert worden.

3. Ende soo wanneer eenige Criminele saecken, of saecken van Arrest, ende diergelycke, eenige extraordinaris Vergaderinge sullen vereyſchen, soo sullen de Schepenen, des gemaent zijnde vande respectie Hooch-Schoutten, ofte de Stadt-Houders, gehouden wesen te vergaderen op alle extraordinaris dagen, behoudelyck des Maendachts, voormiddach, nae negen uren, welcken tijdt voor de Raedts-Vergaderinge gereserveert is.

4. De Schepenen sullen kennisse hebben van alle Reële saecken, van Gronden, van Erven, Rechten van Successien, soo Testamentaire, als *ab intestato*, van Tractaten van Houwelyck, constitutie van Chinsen, of Renten, Luykingen, Royingen, servituyten van saecken van Arrest, ende van alle andere saecken, begrepen inde slichtinge vanden Jare 1560, die, wy willen, dat preciselyck sal achtervolcht worden; soo nochtans, dat, by soo verre eenige interpretatie, op 't stuck vande Judicature, tusschen den Hooch-Schout, ende Schepenen, ter eenre; ende de Borgemeesteren, ende Geswoorens, ter andere zyde, gerequireert wort, Wy, deselve, aen Ons hebben gereserveert, sonder dat Wy begeren, dat de voornoemde twee Gerechten eenige Protestation, Contestation, of conflicten

fligten fullen voorwenden, of voortsetten, sulcx wel expresselyck verbiedende, midts desen.

5. Alle Delicten, Misbruycken, ende Criminele saecken behooren, mede, ter kennisse, ende Judicature vande Schepenen, uytgenomen het *Crimen læsæ Majestatis Divinae, & Humanae*, zijnde saecken van Oproer, Rebelle, ende Wederspanningheyt, ende diergelycke, daer af de kennisse, ende Judicature verblyft by de Genadige Heeren, ende Princen, of by hare Commissarisen Deciseurs.

6. In geene Criminele Processen en sal mogen ghevonnist worden by interlocutie, of ten diffinitiven, met minder getal als van vyf Schepenen.

7. In saecken van Civile Justitie, ofte van Politie, en sal niet mogen werden gedisponeert by interlocutie, als ter presentie, ende overstaen van vier Schepenen, in cas van Interlocutie: ende van vyf Schepenen, ten Diffinitiven.

8. Schepenen, dewelcke Advocaten zijn, fullen, in 't aenkomen van haer officie, verklaren, ende laten aenteycken, in wat saecken, voor het Gerecht ventilerende, sy dienen, of geadviseert hebben, omme haer, inde loopende
ter-

termynen , in het Decreteren op incidenten , ende in het Vonniffen , daer van t'onthouden : Ende en fullen, oock, foodanige Saecken niet vermogen te recommanderen aen hare Confratres, of deselve, daer van , te imbuëren, gelyck fy, oock, voor den Gerechte, geduyrende hare functie , niet en fullen mogen aennemen , ofte bedienen eenige saecken, of door eenich ander Advocaet doen bedienen, directelyck of indirectelyck, alles op poene van suspensie van hun Officie , ende van inhabiliteyt voor 't toekomende.

9. In Saecken , daer Schepenen , op 't verfoeck van Partye, of uyt eygen beweginge , fullen begeeren Advys van Rechts-Geleerde, fullen haer dienen vanden Pensionaris, of Pensionarisen , mondelingh , ende schriftelyck, soo als het Gerecht sal oordeelen te behooren.

10. Geene Vroenhoffsche Schepenen en fullen , tot suppletie van het getal, hier boven uytgedruckt , mogen geassumeert worden, noch *vice versa*.

11. Alle Commissariale befoignes , van Schepenen, fullen op het Stadt-Huys gehouden worden, sonder eenige verteeringen tot laste van Partyen.

12. Schepenen fullen gehouden wesen alle Arme,
ende

ende onvermogene Perfoonen , *gratis* te expedieren , ende, voor anderen, met korte termynen, te prefereren, soo veel doenlick.

13. Alle Gichten , Goeyenissen, ofte Transporten, die binnen dese Stadt, of haren byvangh worden gedaen, niet Vroenhofs zijnde ; mitsgaders alle affectatien , ende verbintenissen van Huysen , ende Erven , bekentenissen van Servituyten , ende extinctien van dien , constitutien van Renten, ende afquitingen der selver, Verpandingen, ende diergelycke reële Gerichts-wercken , moeten , om effect te hebben van Realiteyt , geschieden ten overstaen van twee Schepenen , den eenen Luyckschen , ende den anderen Brabantschen, of voor meerder getal , indien het Partyen gelieft , behoudelyck dat den number egael zij, *hinc indè* , dewelcke deselve moeten onderteekenen, ende aen den Secretaris , van 't een , of t'ander Gerecht, overreyken, om binnen dry dagen, nae de overreyckinge, ende, uytterlyck, binnen ses dagen, nae de teyckeninge, ten Registre gebracht te worden : op poene , dat de lydende Parrye haer interest , tegens de respective Secretarisen , sal mogen verhalen.

14. Maer , by soo verre , Huijs , of Erve , die verkocht , verset , ofte beswaert worden , binnen de voorz Stadt, op onderscheyde , ende onverdeelde Stadts , ende
Vroen-

Vroenhoffſche gront gelegen, ende geſitueert zijn, ſoo ſullen alle Transporten, Gichten, Goedingen, Realifationen, ende andere belastingen daer af, ende over geſchieden, ende gepaſſeert worden voor de Schepenen vande Stadts, ende Vroenhoffſche Gerechten, om op d'eene, en d'ander Griffie geregiftriert te worden, op pœne, als boven, tegen de gebreeckige Secretariſen: Ende dat den dach, van het Beſchut, niet eerder en ſal beginnen te loopen, als nae dat de voorſz Regiftratie, op d'eene, ende d'andere Griffie vande Stadt, ende vanden Vroenhof ſal weſen gedaen: Des ſullen de Contrahenten de Rechten, niet hooger als ordinariſ, betalen, daer af de verdeeling ſal geſchieden in dry egale gedeelten, ten behoeve vande Preſenten der voorſz Collegien.

15. Soo wanneer eenige ſaecten voorvallen, betreffende meerder getal van Perſoonen, daer af d'eene Luycx, ende d'andere Brabantſ is, die, uyt hare nature, moeten gedifputeert worden voor het Hooge Gerecht, ſoo ſal, fulcx, geſchieden *coram utroque Collegio*, gelyck, van oudts, gebruyckelick is:

16. Sonder dat nochtans meer als eenen, ende den geprevenieerden Secretariſ, daer inne, ſal worden gebruyckt.

X. CAPITTEL.

Vande Momboirschap, ofte Vooghdye.

DE Schepenen zijn Opper-Momboirs over de onbejaerde Kinders der voorfz Stadt, zijnde Weefen, onder de vyf-en-twintich Jaren, dewelcke Vader, ofte Moeder verlooren hebben, ende over meerder-jarige Sotten, ende fimpele Perfoonen, ende moeten alle Aengeboorne, ende Testamentaire Momboirs, ende Voochden approberen, ende inden Eedt stellen, dewelcke, tot dien eynde, binnen dry weecken, nae 't affsterven, ende nae 't openen van 't Testament, ende d'aenneminghe respectieve daer op gevolght, haer moeten bekent maecken, op poene van ses Gout-guldens te verbeuren.

2. Ende soo wanneer de Weefen, of andere Perfoonen, niet en zijn versien vande voorfz Aengeboorne, of Testamentaire Momboirs, soo sullen de Schepenen, daer toe, committeren twee, of dry vande naeste Vrienden, indien deselve bequaem zijn, of, andersints, eerlycke, ende suffisante Borgers, dewelcke gehouden sullen zijn het Momboirschap, ende Vooghdye aen te nemen, ende, in

H cas

cas van weygeringe , daer toe reëlyck , ende metter daet kunnen bedwongen worden : ten ware eenige merckelycke redenen , by haer , te allegeren , ende by den Schepenstoel , voor foodanige te keuren , hun , daer af , quamen te dispenseren .

3. De voornoemde gecommitteerde , of geconstitueerde Momboirs sullen gehouden wesen suffisante Borgen te stellen , voor goede administratie .

4. Alle soo Aengeboorne , Testamentaire , als geconstitueerde Momboirs , sullen , binnen dry weecken , nae dat sy de Momboirdye aenveert hebben , gehouden wesen te maecten Inventaris van alle Goederen , soo Meubele , als Immeubele , dewelcke inden Sterf-huysē bevonden worden .

5. Ende sullen , de geconstitueerde Momboirs , gehouden wesen , van hare administratie , yder Jaer , aende Schepenen over te brengen pertinente Reeckeninge , met aenwysinge vande Gelden , ende Revenuës , omme , met kennisse , ende goet-vinden der selver Schepenen , ter meeste seeckerheyt , ende voordeel der Pupillen , of anderen , bekeert , ende uytgēset te werden .

6. Geene vaste Goederen der Pupillen , of anderen ,
en

en fullen mogen verkocht, ofte beswaert worden, als door de voorz Momboirs, met kennisse ende goet-vinden vande Schepenen.

7. Dewelcke, vande redenen haer moverende, door haren Secretaris, fullen doen notitie houden, om, in tijden, ende wylen, aende Pupillen, meerder-jarigh geworden zijnde, ende aen anderen, onder Voogdye staende, soo wanneer sy daer af fullen ontslagen worden, te kunnen dienen tot hare narichtinge.

8. Ende, sulcx, voorgegaen zijnde, fullen deselve, by publycque Proclamatien, aenden hooghsten Bieder, by 't uytgaen der brandende Kaerffe, worden verkocht, op pœne van nulliteyt, ingevalle anders quame te ghebeuren.

9. De Gelden, vande voorz Goederen procederende, fullen, met kennisse, ende goet-vinden van het Schepen Gericht, aengelecht worden, ten meesten nut vande Pupillen, ende anderen.

10. Indien de Aengeboorne, ende Testamentaire Momboirs haer niet, naer behooren, en quytende in de administratie vande Goederen, ende in de opvoedinge vande Perfoonen, haer aenbevolen, fullen de Schepenen, als

Opper-Vooghden , daer inne versien , naer gelegenthey
van saecken.

XI. CAPITTEL.

Vande Geswooren Raden.

DE Geswooren Raden , acht in 't ge-
tal , waer af vier zijn Luycx geboorne , ende vier
Brabants geboorne , gequalificeert , ende aengestelt , ge-
lyck , hier voren , onder het derde Capittel is geordon-
neert , ende gestatueert , fullen alle Dinfdagen , tydelyck ,
voor middach , met de Borgemeesters , in hare Kamer , op
den Stadthuysse , vergaderen , om Justitie te adminis-
treren , sonder dat den selven dach sal mogen uytgestelt
werden.

2. De selve Geswoorens fullen , met , neffens , ende
ten overstaen vande Borgemeesters , kennisse , ende judi-
cature hebben van alle Personele Civile saecken , procede-
rende van Koopmanschappen , ende Verkoopingen , Ver-
huyringen , ende diergelycke conventie , ende Contrac-
ten van Partyen , van bekende verloopen van Renten ,
van Injurien , civilyck geintenteert , van Meuble , ende ge-
reede Penningen , ende generalyck van foodanige saec-
ken,

ken, die by die slichtinge vanden Jare 1560, ende het gevolghde gebruyck aenden Lagen Gerechte zijn toegevoeght; soo nochtans, dat, by soo verre eenige interpretatie, op 't stueck vande judicature, tusschen de Borge-meesters, ende Geswoorens, ter eenre, ende de Hooch-Schoutten, ende Schepenen, ter andere zyde, gerequireert worde, Wy, de selve, aen Ons hebben gereserveert, sonder dat Wy begeren dat, de voorsz twee Gerechten, eenige Protestatien, Contesten, ofte Conflicten sullen voorwenden, ofte voortsetten, sulcx, wel expresselick, verbiedende, mits desen.

3. Ende, op dat den cours van Justitie niet verhin-dert en werde, soo en sal niemant vande Geswoorens sich, ten voorsz dage, mogen absenteren, sonder kennisse, ende goet-vinden vande respectie Borgemeesters, op poene van een quart Rijcxdaelder, die, op poene van Onse indignatie, sullen sorgen, dat het meerder getal der Geswooren, alrijdt aende handt zy.

4. In geene saecken sal mogen geinterloqueert, of ten principalen gesententieert worden, als ten overstaen van dry Geswoorens, van yder zyde.

5. Alle saecken, beneden hondert guldens, eens, sullen, ten dage, by Borgemeesters te prefigeren, mondelingh,

lingh, tuffchen Partyen, worden gededuceert, ende *summariè*, ende *de plano*, afgedaen.

6. Oock fullen alle andere faecken, by Borgemeesters, ende Gefwoorens gewefen, hare executie hebben, onder cautie, foo dat eygentlick, daer af, geen appel, maer fimpele reformatie komt te vallen.

7. Dan, in faecken beneden de hondert guldens, fal den Reformant, komende te succumberen, noch, daeren-boven, furneren ses Goudt-guldens, promptlyck executabel, ten behoeve vande Stadt.

8. Alle queftien van injurien, civiliter geïntenteert, fullen, mede, *summariè*, ende *de plano* werden afgedaen: dan de geene die fich gegraveert vindt, fal mogen appelleren aende Heeren Commiffarifen Decifeurs.

9. Gefwooren Raden, die Advocaten zijn, fullen, in 't aenkomen van hare Officie, verclaren, ende laten aenteekenen, in wat faecken, voor het Gericht ventilerende, fy gedient, ofte geadvifeert hebben, omme haer, inde loopende termynen, in het decreteren op incidenten, ende in het Vonniffen, daer van te onthouden: ende en fullen oock, foodanige faecken, niet vermogen te recommanderen aen hare Confratres, of defelve, daer af,

te imbuëren, gelyck sy oock, voor den selven Gerechte, geduyrende hare functie, geene saecken, noch Processen en sullen vermogen aen te nemen, te bedienen, of door eenigh ander Advocaet te doen bedienen, directelyck, noch indirectelyck, alles op poene van suspensie van hun Offitie, ende van inhabiliteyt, voor het toekomende.

10. In Saecten, daer Borgemeesters, ende Geswoorens, op 't versoeck van Partyen, of uyt eygen beweginge, sullen begeren advys van Rechts-geleerden, sullen haer dienen vanden Pensionaris, ofte Pensionarisen, soo mondelingh, als schriftelick, nae dat het Gerecht sal oordeelen te behooren.

11. Alle Commissariale befoignes, van Borgemeesteren, ende Geswoorens, sullen op het Stadt-huijs gehouden worden, sonder eenige verteeringe tot laste van Partyen.

12. Borgemeesteren, ende Geswoorens, sullen gehouden wesen, alle Arme, ende onvermogene Persoonen, *gratis* te expedieren, ende de termynen soo veel te bekorten, als 't doenlyck wesen sal.

13. Alle Verkoopingen, die inde Taeffel van Leeninge voor-vallen, gheschieden, ten overstaen van
Ghe-

Ghecommitteerde uyt de Gefwooren Raden.

14. Nae de renovatie vande Magistraet , soo committeren Borgemeesters , ende Gefwoorens , uyt den haren, twee Mes-keur-meesters , ende twee Forfaict-meesters.

15. Het Officie van Mes-keur-meesters bestaet in 't ondersoecken , ende beleggen van informatien , ten bywesen van een der twee Secretarisen , tot last vande geene, die, tegens malkanderen, Wapenen, ofte Geweer gebreyckt, of daer mede gequetst hebben; soo nochtans dat, daer inne , geene hoogheyten is gelegen , bestaende in punitie van Lijf , of Lidt , of andere correctie, den Hooogen Gerechte toestaende : ende vervallen , de Schuldige , in twaelf Hoorens guldens , ende , daer en boven, voor pyne , smart , ende Meester-loon , naer arbitragie vanden Rechter.

16. Het Officie van Forfaict-meesters bestaet in 't ondersoeck ende beleggen van informatien , tot laste vande geene die met vuyle , injurieuse , ende smadige woorden yemant hebben bejegend , die met sweeren ende vloecken, den name Godts misbruycken, die malkanderen met vuyften slaen, met voeten stooten, ende diergelycke , ofte die , versien zijnde van eenigen Stock , of
an-

ander Geweer , een ander uyt den Huijse dagen,
sonder het selve Geweer te gebruycken.

17. De voornoemde Mes-keur-meesters, ende For-
fait-meesters, en vermogen met geene Partyen te compo-
seren , noch te accorderen , directelyck , noch indirecte-
lyck, op pœne van suspensie, ende inhabiliteyt; maer zijn
gehouden hare informatien , wel , ende oprechtelyck be-
leydt, ende genomen zijnde, te brengen inden Eerfamen
Raedt, om, aldaer, gelesen, ende gedisponeert te worden,
als nae behooren.

XII. CAPITTEL.

Vande Pay - Meesters.

DE Pay-Meesters , twee in 't getal,
waer af den eenen is Luyckx , ende den anderen
Brabants geboorne , gequalificeert, ende aengestelt , ghe-
lyck , hier vooren , onder het derde Capittel is geordon-
neert, ende gestatueert, fullen ontfangen, administreren,
ende verantwoordten de Stads Middelen, ende Finantien,
gelyck, hier onder, sal werden geseyt , ende dat, by beur-
ten , ende Jaer om Jaer , daer af, den eenen wort ghe-
naemt betaelende Pay - Meester , ende den anderen,
I vidi-

vidimerende , of leerende Pay - Meeſter.

2. De Pay-Meeſters zijn gehouden te ſtellen goede, ende ſuffſante Borge , voor hare adminiſtratie , tot contentement vanden Eerſamen Raedt , al eer ſy tot eenigen ontfangh geadmitteert worden.

3. De Pay-meeſters , ſoodanige Borge geſtelt hebbende , ſullen ontfangen de Stadts Middelen , beſtaande in vier vyfde deelen van het provenu vande Mout , en Koren-wage.

De Wyn-Accys.

De Kool-Accys.

s' Landts ſubſidie tot den Brandt vande Corps de Guardes.

De oude Firmiteyten.

De Vet-waegh.

Het klein Licent.

De Boeten , ende Amenden , dewelcke aende Stadt wor-

worden toe-gewesen.

De middelen vande Brugge, ende eenige kleynigheden, nader in Stadts Reeckeningen uytgedrukt.

4. Welcken ontfangh de Pay-meesters fullen hebben te doen, ende te houden, soo, ende gelyck by de respectie Pachts-conditien, of andere Ordonnantien sal worden gestatueert: sonder dat nochtans, de voorfsz Stads Middelen, by eenige Magistrale Ordonnantien, buyten des Pay-meesters Comptoir, fullen worden gediverteert, ofte geadsigneert.

5. Den betalende Pay-meester sal gehouden wesen te verantwoorden het gantsche, ende geheele Provenu van alle de Verpachtingen, soo als deselve, aenden lesten Bieder, by 't uytgaen vande brandende Keerffe, fullen verbleven zijn, sonder dat hy sal vermogen te reekenen met eenige restanten.

6. Tot welcken eynde hy sal vermogen, de respectie Pachters, te obligeren tot soodanige Borch-tochte, als hy, tot sijne securiteyt, sal bevinden te behooren.

7. De Pay-meesters fullen, met, ende neffens d'Oper-Fabrycquen, ende Bouw-meester, betrachten het ge-

meene beste, omtrent alle Stadts bestedingen, ende leverantien, soo, ende gelyck, hier vooren, onder het Capittel vande Stadts Fabrycque, breeder is gesproocken.

8. Ende sal, den vidimerende, of leerende Pay-meester, alle Cedulen van leverantie, ende andere, hoedanich die mogen zijn, met kennisse van saecken, moeten begrooten, ende teyckenen, al eer, deselve, aen den Eersamen Raedt sullen zijn gebracht, ende, aldaer, sullen mogen gepasseert worden, sonder dat den betalende Pay-meester, buyten de voorschreve vidimerende, eenige betalinge sal vermogen te doen, op poene van royeringe, ten ware dat den Eersamen Raedt, uyt den hoofde vande absentie des Vidimateurs, anders goet vonde: van welcke officien, ende bedieningen, hier nae, breeder sal gesproocken werden, onder het Capittel vande Stadts Finantien.

XIII. CAPITTEL.

Vande Commissarisen Instructeurs.

DE Commissarisen Instructeurs bestaen in 't getal van vier, daer af, twee van Luycksche geboorte, by Ons, ende twee van Brabantsche geboorte,

boorte, by de Ho:Mo:Heeren Staten Generael der Vereenichde Nederlanden, worden aengestelt uyt de gequalificeerste, ende honorabelste Borgers der voorsz Stadt, die, ten minsten, twee Jaren, met het selve Borgerſchap, zijn bekleet geweest, ende die, in Rechten, Couſtumen, ende Practyque, zijn ervaren.

2. De Commiſſarifen Inſtruceurs fullen, boven, ende behalven het geene, hier vooren, is geſtatueert, in haer regard, Capitulo tertio, hebben, ende handelen de bereydinge, ende Inſtrucie van Saecken van Appel, ſoo vanden Hoogen, als Lagen Gerechte, geaſſiſteert vanden Greffier, op wiens Greffie de ſaecke, inde eerste instantie, heeft geventileert.

3. Ende fullen, hier inne, volgen, ende punctuelyck naekomen, ende doen naekomen de Ordonnantie, op de forme van Appellatien, geëmaneert, ende hier achter aengevoecht.

4. Tot welcken eynde ſy, alle Maendagen, ende Donderdagen, ten acht uren ſ'morgens, met den voornoemden Greffier, fullen vergaderen op den Stadthuylſe.

5. Dan, in cas dat eenen, of meerder Commiſſarifen Inſtruceurs, quame, wettelyck, gefuſpecteert te worden,

70

den, ofte absent te zijn, soo sullen de Pensionarisen, ende, soo noodich, meerder neutrale Rechts-geleerde, by den presenten, geassumeert worden.

6. De voornoemde Commissarisen Instructeurs sullen, in publicque Sessien, rang nemen na de afgaende Borgemeesters.

XIV. CAPITTEL.

Vande Pensionarisen.

DE Pensionarisen, ofte Syndici, in 't getal van twee, den eenen Luycx gebooren, den anderen Brabants gebooren, sullen aengestelt werden by Commissie vanden Eersamen Raedt, ende by Ons, ofte onse Commissarisen Deciseurs geconfermeert: ende sullen wesen gepractiseerde Advocaten, ende gehouden wesen, op den Stadthuysse, dagelycx, des van nooden zijnde, te befoigneren, ende te adviseren in allerhande Saecten, die den dienst vande Stadt betreffen, ende, bysonderlyck, de Raedts-Vergaderingen, op Maendaegen, by te wonen, alwaer, sy, geene andere, als adviserende stemme hebbende, met alle respect sullen adviseren, rapporteren, ende den last, ende Commissien ontfangen, die den Eersamen Raedt

Raedt haer sal toevoegen, daer inne, sy, met extensien der Raedts-verdragen, expeditien, ende andersints, de Raedts-Ordonnantien, punctuelyck, fullen naerkomen.

2. Ende fullen haer, met alle naerftigheyt, bevytigen, om de Proccessen, ende differentien, dewelcke den Eersamen Raedt, ofte het Corpus der Stadt, soude mogen uytstaen hebben, te beschryven, te dirigeren, ende te bevorderen, soo als de behoudenis van Stadts Privilegien, de Achtbaerheyt vande Magistraet, ende het gemeene beste der Ingesetenen, fullen vereyffchen.

3. Sullen, oock, gehouden wesen haer te laten gebruycken in alle Deputatien, die buyten de Stadt, aen de beyde Princen, of elders, fullen gedecerneert werden, soo verre, sy, daer toe fullen werden versocht, ende haer, voorts, reguleren, soo als, hier vooren, Capitulo tertio, op 't stuck vande Besendinge, is geordonneert.

4. Sullen, oock, gehouden wesen, ter manisse vande Hooch-Schoutten, ende vande Borgemeesters, te vaceren tot de lecture der Proccessen, daer in, het advys van Rechts-geleerde, sal gerequireert worden: ende daer inne, 't zij mondelingh, of schriftelyck, raisonneren, ende oprechtelyck adviseren.

5. De Pensionarifen en fullen , oock, geene *jura* , of salaris mogen genieten , ter faecke vande lecture der Proceffen, of van hunne advyfen, daer inne, te geven.

6. Noch en fullen, in eenige faecken, die binnen de voorfz Stadt ventileren, of die, fy weten, dat aldaer fullen komen aengehecht te werden , vermogen te adviferen, veele minder, daer inne, als Advocaet , te dienen , ofte te patrocineren, ten ware met voorgaende wettige permissie.

7. De Pensionarifen hebben rang , ende fessie , nefens de Commiffarifen Instructeurs.

XV. CAPITTEL.

Vande Secretariffen vanden Eerfamen Raedt.

DEN Eerfamen Raedt, der voorfz Stadt, wort bedient van twee Secretariffen, den eenen vande Luycksche, den anderen vande Brabantfche geboorte , ende heeft , daer af , de difpositie , ende collatie.

2. De voornoemde Secretariffen moeten , in alle Maendaeghsche, ende andere Raedts-Vergaderingen , de eerste, ende laetste present zijn.

3. De voornoemde Secretariffen zijn gehouden , alle de Presenten, ende Absenten, in yder Raedts-Vergaderinge , met naem , ende toenaem , te annoteren , ende, daer af , Extract te geven aende Heeren Commissariffen Deciseurs, t' harer aenkomste, om, daer op, gelet te worden, naer behooren.

4. Alle Raedts-verdragen, Decreten, ende Appointementen, moeten, of staende Vergaderinge, door de Secretariffen, volgens de conclusie , werden gestelt, of door de Pensionariffen , binnen vier-en-twintich uren , geëxtendeert, om, ter naester Vergaderinge , geresumeert te worden.

5. Sonder welcke resumptie, de Secretariffen, geene Copyen , Extracten , noch Decreten , ende Appointementen en vermogen uyt te gheven , ten ware deselve staende Vergaderinge gelesen, ende, om redenen , gheen uytstel lydende, gehouden wierden voor geresumeert.

6. De Secretariffen sullen , alle Raedts-verdragen, Decreten , ende Appointementen , binnen dry dagen,

K naer

naer de resumptie, pertinentelyck te Boeck brengen, met sommaire infertie vanden inhoudt der Requesten, of andere Instrumenten, daer op, eenich Raedts-verdrach, Decreet, of Appoinctement is gegeven.

7. ende geene, der selver, uytgeven, als die sy, met hare signature, fullen hebben becrachticht.

8. Alle Brieven, die aende Stadt geadresseert worden, fullen, nae lecture, inden Eerfamen Raedt, op haren dach, worden geregistreert, met byvoeginge van het Raedts-verdrach, daer over, genomen.

9. Alle Brieven, die, van Stadts wegen, afgefunden worden, nae dat gelesen, ende geëxamineert zijn, gelyck, hier vooren, Capitulo tertio, is geseyt, fullen, mede, exactelyck, op haren dach, en sonder versuym, worden geregistreert.

10. Ende fullen de Secretarissen, om te faciliteren het naefoecken van de Raedts-vredragen, *in margine* vander, met weynich woorden, het contenu, of subject denoteren: Dat oock, in 't regard vande Missiven, ende van andere Resolutien, sal worden gepractiseert.

11. Sullen, mede, alle Recessen, of Ordonnantien,
vande

vande Heeren Commissarifen Decifeurs , pertinentelyck registreren.

12. Ende geenderhande faecken reveleren, noch bekend maecten, voor dat de selve , nae de resumptie , mogen gepubliceert, ofte bekend gemaectt worden.

13. Ende, voorts, alles oprechtelyck , ende met alle respect , soo buyten , als binnen de Vergaderinge , manieren , ende naekomen, dat haer , door de Raedts-Vergaderinge, sal werden aenbevolen.

XVI. CAPITTEL.

*Vande Secretariffen , van Schepenen,
ende van Borgemeesteren,
ende Gefworens.*

DE Secretariffen , der Hooge Gerechten , zijn twee in 't getal , den eenen van Luycksche geboorte, ende, den anderen, van Brabantsche geboorte : ende worden , by de Genadige Heeren ende Princen, respectivelyck, aengestelt.

2. De selve Secretariffen fullen wesen Luyden , die, ten minsten , ervaren zijn inde Practicque , indien geene Rechts-geleerde.

3. Ende en fullen raedt , daet , noch instructie vermogen te geven , in eenigerhande Saecken , ofte Proceffen , hangende op hunne Greffien , veel minder , daer inne , vermogen te dienen , ofte patrocineren , op poene van inhabiliteyt.

4. De selve Secretariffen fullen gehouden zijn , alle Geding-dagen , soo ordinarise , als extraordinarise , te observeren , ende by te wonen , oock in Persoon (of by sieckte , ende noodige absentie , door eenen geswooren Klerck , de Hooch-Schoutten , ende Schepenen aengenaem zijnde) de Rollen te houden , ende sonder weeten , ende goetvinden vanden Hooch-Schout , haer niet mogen absenteren buyten de Stadt.

5. Sullen alle notulen , ende extensien , die haer aenbevoolen worden , getrouwelyck opstellen , ende houden.

6. Sullen geenderhande Transporten , Gichten , noch Goyingen , of diergelycke Acten judiciel , ten Registre brengen , veel minder by Copie uyt geven , als nae dat de selve , met kennisse , ende ten overstaen , ten
min-

minsten, van twee Schepenen, gepasseert zijn.

7. Ende sal de voorsz registratie moeten geschieden binnen dry dagen, nae dat de Acten, voor Schepenen, gepasseert, of neergeleyt, ende gerecognosceert zijn, op poene, als vooren, dat Partye geïnteresseerde haer verhael sal hebben tegens den gebreeckigen Secretaris.

8. De Secretarissen en sullen geene Schrifturen, noch andere Acten reveleren, noch door hare Klercken laten reveleren, soo lange de selve behooren secreet te blyven.

9. Ende sullen geene Extracten, of Copyen uytgeven, als onder hare Signature.

10. Sullen, mede, schuldich zijn, in haer Register, of Rolle, *in margine*, aen te teekenen de Rechten die Partyen betalen, om, in het taxaet, daer op gelet te worden.

11. Noch en sullen, in 't stuck van informatien, depositien, ende recollementen van Getuygen, niet simpeltyck stellen *affirmat*, maer sullen de depositie in 't lange extenderen.

12. Welcke Puncten, ende Articulen, oock, sullen
nae-

naegekomen worden by de Secretariffen van het Lage Gerecht, wefende de felve, daer af, hier vooren, ten aenſien vanden Eerſamen Raedt, is geſproocken.

XVII. CAPITTEL.

Vande Stadts, en Gerechts-Boden.

DEN Eerſamen Raedt committeert acht Boden, die, ſoo wel de Borgemeesters, in 't byſonder, ende het Lage Gerecht, als den Eerſamen Raedt bedienen, daer af, vier zijn van Luycksche, en vier van Brabantsche geboorte, en ſullen moeten kunnen leſen, en ſchryven.

2. De ſelve Boden moeten, by beurten, of andersints, door een, of meer vanden haren, alle dagen, aen het Stadthuys, opwachten; des voormiddachs van negen tot twaelf, en des naemiddaeghs, van drie, tot ſes uren, ofte ſoo veel vroeger, ende laeter, als haer ſal belaſt worden, omme, in Stadts dienſt, geſonden, ende geëmployeert te worden, by de geene, die, aldaer, ſullen hebben te beſoigneren: waer af ſy niet ſuymich ſullen mogen weſen, op pœne, dat den gebrekige, op de eerſte aenklachte,

klachte , sonder diffimulatie , sal worden gefuspendeert,
ofte gecasseert.

3. En fullen, de selve Boden , alle Jaren , ter eerster
Vergaderinge vanden Raedt, nae half Vasten, hare Man-
tels , ende Degens , inde selve Vergaderinge , neder leg-
gen, ende , of gedimiteert , of wederom aengestelt wor-
den , nae dat , van hare comportementen , sal worden
getuycht.

4. De Boden, van het Hooge, ende Lage Gerechte,
fullen hare Principalen , met alle respect , bejegenen , op
poene van suspensie, of cassatie.

5. De selve Boden fullen , hare Exploicten van Ar-
resten, Pandtschappen, Guarandiffementen , Verbotten,
ende diergelycke , binnen dry dagen , aende respectie
Greffien , overbrengen , om geregistreert te worden , op
poene van arbitrale correctie : Ende by den Secretaris niet
geregistreert zijnde , fullen nul wesen , Partye geinteres-
seerde , tegens den selven , in haer geheel voor haer inte-
rest, sonder dat de selve Boden , in hare rechten , eenich-
sints de Lyfte te buyten fullen gaen, ofte exorbiteren, op
gelycke poene.

6. Ende fullen alle Decreten, getrouwelyck, aen Par-
tyen

tyen intimeren, ende, ten volgende dage, daer af, relaes overbrengen aende respective Greffien, neffens de Rechten, daer toe, staende.

7. De Roey-Boden, vande Hooge Gerechten, sullen, omtrent de Collegien van Schepenen, ende in 't doen van hare Exploicten, de Roede publickelick dragen, ende de Ban-klocke trecken, op de gewoonlicke dagen, op pœne van dry Gout guldens.

8. D'eene, en d'andere Boden sullen, alle ordinaris, ende extraordinaris Vergaderinge vande Gerechten, opwachten, ende haer, in alles, vlytich, ende getrouwelyck quyten, wat tot het doen van Dagementen, Exploicten, Relatien, ende andersints, tot hare Ampten specteert, op pœne, als boven.

XVIII. CAPITTEL.

Vande Advocaten.

Alle Advocaten, dewelcke, in dese Stadt, sullen willen patrocineren, ende Advocature exerceren, sullen, alvooren, by de respective Gerechten, moeten doceren, met hare Brieven, dat sy in eene voorname,

neme, ende geauthoriseerde Univerfiteyt gepromoveert
zijn, ten minften *ad gradum Licentie*.

2. Ende, fulcx, betoont hebbende, fullen den Eedt
doen, dat fy, getrouwelyck, hunne Partyen fullen voor-
ftaen, raden, ende defenderen, onder redelycken falaris,
ende dat, fy, der Stadts Gerechtigheden, Privilegien, en-
de Statuten fullen observeren, ende bevorderen, ende
geensints, met haren weten, of toedoen, de felve tegen-
gaen, of infringeren.

3. Alle Schrifturen, dewelcke komen te dienen voor
de respectie Gerechten, fullen moeten gemaect, ende
geteekent wesen by een Advocaet, op pœne van rejectie.

4. Ende fullen, d'Advocaten, haer onthouden, in
de felve Schrifturen, gelyck, oock, in mondelinge Play-
doyen, van alle injurien, ende invectiven, op pœne van
twaelf Gout guldens, voor d'eerste reyse: voor de tweede
reyse, van fufpenfie, voor den tyt van fes Maenden: en-
de, voor de derde reyse, dat, de felve, niet meer en fullen
geadmitteert worden voor den Gerechte, daer het excès
gepleecht is.

5. Geene Advocaten en fullen mogen patrocineren
voor de Collegien, daer fy Rechters zijn: ende fullen
L haer,

haer, voorts, reguleren, volgens 't geene, hier vooren, onder de Titulen van Schepenen, ende Geswoorens, is geordonneert in haer regard.

XIX. CAPITTEL.

Vande Procureurs.

DE tegenwoordige Procureurs, die veel in 't getal zijn, sullen versterven tot het getal van achten, ende, daer naer, by de Heeren Commissarissen Deciseurs, met beurten vande Religie, in gelyck getal, gesuppleert worden, ter nominatie vanden Eerfamen Raedt.

2. De Procureurs sullen, aende respective Gerechten, daer voor sy sullen occuperen, den Eedt doen, dat sy het Recht, van hare Partye, getrouwelyck, ende behoorylyck sullen waernemen, ende voorstaen, onder redelycken salaris, daer toe staende: welverstaende, dat sy geene onrechtmatige saecken, malitieuuselyck, en sullen voortsetten, of defenderen, op poene, van arbitrale correctie.

3. Dat sy de ordinaris Rollen, ende Geding-dagen, tydelyk, ten negen uren, ende punctuelyk, sullen observeren

4. Ende

4. Ende dat sy, Stadts Privilegien, Statuten, ende Gerechtigheden, fullen helpen bevorderen, sonder de selve tegen te gaen, of eenige indracht daer aen te doen.

5. De Procureurs, zijnde Militaire, of andere Suppooften, fullen, voor den aenvangh van hare bedieninge, haer onderwerpen de Politicque, ende Civile Rechtspraecke vande Magistraten, ende Gerechten der voorfz Stadt, in alle Saecken die niet Militair en zijn, of die niet en dependeren van andere hare Functien.

6. Soo wanneer eenigen Borger, of Vremden, sich dient van een Procureur, om sijne Saecken aen te hechten, of te defenderen, sal, deselve, sich, ter respectie Greffien, doen versien van behoorlycke Constitutie, ende Procuratie, met den aenvangh der Saecke: of, in cas sijn Meester absent is, sal ten derden gedinge suffisante Procuratie overleggen, met ratificatie: by faulte van welke Procuratie, Partye advers sal de keure hebben, om de Saecke, ten eynde toe, te laten voortgaen, tot laste vanden Procureur, die deselve aengevangen heeft, of om absolutie vande instantie te verfoecken.

7. Indien eenigen Procureur, door negligentie, of versuym, sijns Meesters Recht verachttert, ende verwaerloost, sal deselve daer voor recherchabel, en respōsabel wesen

8. De Procureurs fullen haer, in Saeccken, voor de Hooge Gerechten te ventileren, pertinentelyck informeren, over de qualiteyt der Persoonen, die aengesproocken worden, offe Luycksche, of Brabanders zijn, om, by dien middel, alle incompetente proceduren te verhoeden, op pœne van dry Gout guldens.

9. De Verbalen, ter Rolle, fullen soo kort, ende nerveus gehouden worden, als doenlik is, ende alle extensien, *in scriptis*, worden overgegeven, sonder den train vande Rolle, met lange Verbalen, te verhinderen, op pœne, dat de Procureurs fullen worden geamendeert, naer bevindinge van saecken.

10. De Procureurs fullen, van alle termynen, houden contre-Register, tegens de Rolle vande Secretarissen: ende geene Schriftueren indienen, dan die van een Advocaet geteeckent zijn, op de pœne, hier boven, gestatueert.

11. De Procureurs en fullen niet vermogen eenige onderlinge Vacantien te practiseren, buyten de ordinarijse, op pœne van vyf Gout guldens, ten laste van yder van haerluyden executabel.

12. Ende fullen, neffens yder Propositie, furneren de Rechten vande loopende Rolle, ende van andere gerech-

rechtelycke Acten, op poene van parate executie; ende haer, voorts, in 't verballeren, ende bedingen der saecken, in tegenwoordigheyt vande Rechters, comporteren in alle modestie, respect, ende met ongedeckten hoofde, sonder elckander in, of buyten bywesen, als vooren, te injurieren, of onbehoorlyck tegens malkanderen te declameren.

XX. CAPITTEL.

Vande Notarissen.

DE Notarissen, dewelcke binnen dese Stadt sullen willen exerceren haer Ampt, sullen moeten aengestelt wesen by Ons, ende by de Ho: Mo: Heeren Staten Generael der Vereenichde Nederlanden, of by onse Commissarissen Deciseurs, nae dat defelve wel, ende exactelyck sullen wesen geëxamineert, ende capabel bevonden.

2. De tegenwoordige Notarissen, die te veel in getal zijn, sullen versterven tot het getal van twaelven, ende sal, alsdan, de plaetse vande verstorven, by beurten van Religie, op de nominatie vanden Eerfamen Raedt, door de beyde Princen, of hare Commissarissen, worden gesuppleert,

pleert, daer omtrent den Eerfamen Raedt wel fal hebben te letten, dat fy geene onbequame Subjecten en presenteren.

3. De Notarifen fullen alle Minuten van Acten, die voor haer gepasseert worden, by Partyen Comparanten, ende by de Getuygen doen teekenen, indien fy schryven kunnen, ende indien niet, daer af, op de Minute, expresse insertie maecten, op poene, voor de eerste reyse, van suspensie voor den tydt van een Jaer, ende voor de tweede reyse, van cassatie.

4. Ende fullen van alle Acten, geene uytgesondert, houden pertinent, ende punctueel Prothocol, op dat Partyen, sulcx van nooden hebbende, daer toe mogen accedes, ende daer van visie hebben; omme, waer inne nader te versien, de Notarifen fullen moeten gedoogen, dat den Eerfamen Raedt committeere twee, of meerdere Persoonen, dewelcke, van dry, tot dry Maenden, of van half, tot half Jaer, inspectie nemen over de forme, ende constitutie van hare Prothocollen, ende van der selver Minuten, op welckers rapport gedisponeert sal worden by suspensie, of andersints, als nae behooren.

5. In saecken, van Proces, en fullen, voortaan, geene Acten Notariael geadmitteert worden, om by de Gerichten

richten te worden gerecolleert, maer sullen, alle fooda-
nige Acten, verleden worden voor twee Gerichts-Luy-
den, ende den Secretaris, op poene van nulliteyt.

6. Sullen, voorts, de Notarisen haer gedragen in al-
le getrouwicheyt, ende oprechticheyt, ende haer confor-
meren aen dese Statuyten, ende Ordonnantien, soo veel
in haer Luyden mogen aengaen.

XXI. CAPITTEL.

Styl ende Maniere van procederen van Arresten.

DE Stadt heeft het recht, dat alle
vremde Persoonen, ende Goederen, daer binnen,
mogen worden gearresteert, soo schuldich, ende onschul-
dich als sy mogen wesen: ende wordt, daer inne, gepro-
cedeert, gelyck onder den tytel vande Hooch-Schout-
ten, hier vooren, is aengewesen.

2. De geene die, ten dienste vande Stadt, daer bin-
nen komt, en mach voor dien dach, niet gearresteert
worden in sijn Persoon, of Goederen.

3. Gee-

3. Geene Arresten en mogen worden geinterponeert op vremde Persoonen, geduerende de Kermiffen, ofte Vryheyden van S. Servaes, S. Remaclus, ende S. Remigius, binnen welcken tijdt, oock de ghene die, voor henen, zijn gearresteert geweest, niet mogen beswaert worden, ten zy over schulden, binnen de selve Vryheyden, gecontracteert, oft over af-reeckeninge, in dien tijdt, gehouden: behoudelyck dat, de Violateurs van Arresten, aen een tweede Arrest sullen subject blyven.

4. Wanneer verscheyde Crediteurs, op yemants Persoon, of Goederen, Arrest interponeren, soo en komen, de vroeger, of laeter Arresten, in geene consideratie, om, daer uyt, geprefereert te worden, maer wort, het recht van Preferentie, gemeticert uyt de nature der schulden, ende diligente poursuite vanden Arrestant, in 't bekomen van Vonnisse.

5. De geene die, sonder oorlof van 't Gerechte, ofte van Partyen, uyt het Arrest wycken, worden, door de Hooch-Schoutten des Man des ban, eens, ende andermael ingeschreven, by Brieven aen hare Persoonen, en sich niet susterende, worden de derde Brieven, met de ingeslote Wedden, geadresseert aenden Officier, Magistraet, ofte Rechter, der Plaetse, daer den Gearresteerden woont, ten eynde, hy, ofte sy, den Gearresteerden, binnen dese

deſe Stadt leveren, ſoo ſchuldich, ende onſchuldich als hy mach weſen: ende ſulcx niet geſchiedende, ſoo ſal, *in contumaciam*, tegens den Gearreſteerden, worden geprocedeert, en geſententieert: welcke Sententie, door den Rechter des Gearreſteerdens, binnen dry weecken, nae overgeſondene requiſitie, effectivelyck, en reëlyck ſal worden, en zijn ter executie geſtelt, ſonder dat, den gerequireerden Rechter, uyt eenigerhande oorſaecke, de minſte kenniſſe van ſaecken ſal vermogen te nemen.

6. Ende by ontſtenteniſſe van foodanige reële executie, en effective voldoeninge des Arrestants, ſal d'ee-
ne, en d'andere Prince, deſer Stadt, des verſocht zijnde, den Officier, Magiſtraet, ofte Rechter vande Gearreſteerden, onder ſijn gebiedt, ende Territoir gehoorende, daer toe houden by aenſchryvens, dat deſelve executie, binnen andere dry weecken, reëlyck, ende effectivelyck geſchiede, ende dat den Arrestant Triumphant voldæen werde.

7. Ofte, in cas, den Gearreſteerde, onder een vremde Jurisdictie, woonachtich is, ſal d'een, ofte ander Prince deſer Stadt, des verſocht zijnde, de ſelve requiſitie adreſſeren aenden Heer, ofte Magiſtraet der ſelver vremde Plaetſe, ten eynde van reële paritie, ende effective naekominge vande voorſz Sententie, binnen andere dry weecken, als vooren.

M

8. Ofte

8. Ofte sullen , by gebreecke van dien , de Cohabitanten vanden Gearresteerden , 't zy, deselve , onder , of buyten het Territoir , en district van beyde de Princen, deser Stadt, woonachtich zijn , schuldich werden aen het Arrest , binnen dese Stadt: ofte sal , den Violateur van 't Arrest, met de stercke handt mogen ingehaelt, en aengehouden werden , tot dat den Arrestant reëlyck sal wesen voldaan.

9. Alle Arresten , die binnen s'Jaers niet en worden vervolght , by inschryvinge , of andersints , zijn , *de facto*, verdweenen.

10. Soo wanneer eenen Borger arresteert eenen Vremden, of des selfs Goederen, om, daer door, Jurisdic tie te fonderen, soo sal die Saecke van hoedanige nature die zy , voor den Hoogen Gerechte , des man des ban, werden geintroduceert , vervolght , ende getermineert: ten ware dat soodanich Arrest, ende institutie van Actie, ontstont uyt den hoofde van ingekochte, verkochte, ende geleverde Waren , ende Koopmanschappen , in welken geval, de Saecke , nae voorgaende openinge van Arrest, met, of sonder Reclame, sal werden afgesonden aen 't Lage Gerecht, om aldaer vervolght, ende getermineert te worden.

11. Ende, by soo verre, den eenen Vremden den anderen arresteerde, in Persoon, of Goederen, soo sal de Jurisdicctie privativelyck voor Schepenen gefondeert zijn, ende de saecke, aldaer, getermineert worden, sonder onderscheyt, of de selve is Crimineel, Reël, Personeel, of Mixte.

12. De Gearresteerdens, komende in oppositie, worden ontslagen, onder cautie fidejussioir, ofte by overbrengen van Acte van Verbandt, hunner Goederen, vande Rechters, waer onder die zijn gelegen, of Juratoire *de reintrando*, *toties*, *quoties*, nae gelegentheyt van saecken, ende worden ontfangen in ordinarij, of extraordinarij Proces, nae dat de nature der saecke komt te voorderen.

13. Gelyck oock het Vonnis te wysen, ten laste vanden Gearresteerden, of op sijnen Persoon, by detentie, of op sijnen Cautionaris, ende verborghde Goederen, ofte andersints, wort ter executie gestelt.

XXII. CAPITTEL.

In materie Crimineel.

Eenen Misdadiger, zijnde geapprehendeert, *in crimine flagranti*, by denuntiatio of nae

voorgaende Decreet, sal, ten langsten, binnen dry dagen, naer de apprehensie, worden te Recht gestelt, ende tegens hem geconcludeert, nae belangh des feyts, of der misdact.

2. Waer tegens hy binnen vier en twintich uren, of langer, mondeling, of schriftelyck sal hebben te antwoorden, nae dat Schepenen, by examinatie, ende andersints, uyt de informatien, ende circumstantien van 't feyt, sulen oordeelen te behooren.

3 In cas van bekentenisse, wort geprocedeert tot Sententie.

4. Ende, in cas van onkentenisse, worden de preuven geëxamineert, dewelcke suffisant bevonden werden, soo wort, den Geapprehendeerden, ter scherper examinatie, of ter Torture gewesen: dat niet en mach gheschieden, ten sy dat de poene, van 't Crimen, grooter, ofte swaerder zy, dan de Torture.

5. De bekentenisse, geduyrende de Torture, gedaen, moet, daer nae, buyten pyne, ende banden van yser worden gerepeteert, of wort, den Misdadiger, naer bevin-
dinge, iteratelyck getortureert.

6. Tegens de geene die , inde tweede Torture , bekent, ende, daer nae, ontkent , wort geprocedeert *per novam inquisitionem*, of andersints , nae dat de omstandigheden der saecken, komen te vereyffchen.

7. De geene die de Torture heeft uytgestaen, soo als die by Schepenen gedecerneert was , sonder confessie , en mach niet wederom gepynicht worden, als nae voorgaende nieuwe, ende stercker preuven , als die eerste waren.

8. Soo wanneer eenen Crimineel geadmitteert wort tot de schriftelycke defensie , soo wert den voet gehouden van ordinaris Proces, doch met korte termynen, ende kan , *in terminis probationis* , oock tot de Torture gheprocedeert worden, gelyck, hier vooren, *in Processu extraordinario*, gestatueert is.

9. Crimineele Vonnissen, vande Hooge Gerechten, en zijn geen Appel onderworpen.

XXIII. CAPITTEL.

In materie van actie Hypothecair.

DE geene die eenige actie Hypothecair wil institueren , sal synen Debiteur , ofte den
Pos-

Poffeffeur van het Pandt, dry onderscheyde Gerechts-dagen, nae den anderen doen citeren, ende obtineren, tegens den felven, d'eerfte, tweede, ende derde Genachtinge.

2. Ende in cas van oppositie des Gedaeghde, soo wort de selve, *via ordinaria*, in syne antwoorde gehoort, ende vervolgens wort geprocedeert tot replycq, ende duplycq.

3. Maer den Gedaegde niet comparerende, soo wert den Aenlegger, nae de voorfz dry Genachtinghen, geadmitteert om neer te leggen synen eysch, met de beſcheyden daer toe dienende.

4. Ende by soo verre de selve deuchdelyck, ende ſuffifant bevonden worden, soo wort adjudicatie, ende immiffie gedecerneert.

5. Welcke immiffie, ten aenfien vande gehypothequeerde Huysen, door den Hooch-Schout, ende twee Schepenen, gedaen wort op dese wyſe, dat den Triumphant geleyt wort aenden Ringh vanden felven Huyſe.

6. Ende ten aenfien van Gronden, ende Erven, dat aenden felven Triumphant wort verleent Rys ende Aerde.

7. De

7. De evictie, ende immiffie alfoo gefchiet zijnde, foo fal men, binnen veerthien dagen daer nae, mogen procederen tot fubhaftatie, of publique verkoopinge vande geëvinceerde Panden: tot welcken eynde fullen gehouden worden dry fucceffive Proclamatien, ofte Kerckgeboden, van vyfthien, tot vyfthien dagen, ende, daer af, geaffigeert worden Billetten op den Pandt, ende Huyfe felf, den Stadthuylfe, de Kerckdeuren, ende andere plaetfen, daer men fulcx is gewoon te doen: ende fullen, de felve Billetten, inde Parochien oock gepubliceert worden, door de refpective Paftoors.

8. De voorfz gedefigneerde, ende gepubliceerde dagen fullen, by den Gerechte, waer-genomen worden.

9. Ende fullen, ten eerften, Sitdage ontfangen, ende aenteyckenen alle geboden, ende hooghfels, met alle belastingen der voorfz Huylfen, ende Erven, dewelcke fullen aengebracht worden.

10. Op den tweeden Sitdagh fal de Keerffe aengestecken worden, ende fal den hoochften Bieder, by 't uytgaen der felfer, den Palm-flach gegeven worden, wesen- de het recht van een halve ftuyver op yder gulden vande Koop-penningen, dewelcke betaelt moeten worden by die geene, die, ten derden, ende leften Sitdage, by 't uytgaen:

gaen der brandende Keerffe, hoochste Bieder, ende Koo-
per verblyft.

11. Op den derden Sisdach sal de Keerffe voor de
tweede mael aengestecken worden, ende het geprocla-
meerde Goet verblyven aenden Hoochst-bieder, by 't uyt-
gaen der selver, als vooren.

12. Ende op dat de Huysen, ende Erven, soo veel
doenlyck, op hare waerde worden gebracht, ende ver-
kocht, soo sullen de Gerechten gehouden zijn, door
Stadts Bouw-meester, ende Geswooren Werck-meesters,
deselve te doen visiteren, ende estimeren, ende de waer-
de, daer af, doen overbrengen, voor het houden vanden
tweeden Sisdach, op dat d'infettinge, ofte eerste bodt niet
buyten de waerde geschiede: Ende sullen de respectieve
Secretarisen sulcx hebben te besorgen, op pœne, dat het
versuym, t'haren laste, sal verhaelt worden.

13. De subhastatie aldus voltrocken zijnde, moeten
de Koop-penningen overgebracht worden in handen
vanden Officier des Man des ban, binnen seeckeren te
prefigeren termyn, in cas, eenige Pretendenten, de Pen-
ningen, in materie van preferentie, of concurrentie, dis-
putabel maecken, ende anders niet.

14. Daer

14. Daer over, in sulcken cas, moet werden gejudiceert, als nae Rechten.

15. Welverstaende, ingevalle de Koop-penningen niet by en reycken, tot blussinge van alle de schulden, dat, in sulcken gevalle, aen den oudtsten, ende volgende Rent-Crediteuren, boven hare Capitalen, niet meer als dry jaren verloops en worden toegevoecht.

16. Alle welcke solemniteyten gepleecht, de Koop-penningen gedistribueert, ende het overschot aenden gewesen Eygenaer bekeert zijnde, soo wort den Kooper, inde gekochte Erve, gegicht, ende gegoeyt door den Officier des Man des ban, onder de gewoonlycke rechten.

17. Maer soo wanneer de Koop-penningen niet overgebracht en worden, binnen den geprefigeerden tydt, soo wort de Keersse wederom aangesteken, ende, in cas van minder verblyf, wort het selve, met de kosten, promptelyck gheëxecuteert, ten laste vanden eersten Kooper.

XXIV. CAPITTEL.

*In materie van ordinarise Civile pro-
ceduren, voor den Hooge ende
Lagen Gerichte.*

DIE eenich Proces, 't zy voor 't Hoo-
ge, of Lage Gerecht, sal willen beginnen, sal ghe-
houden zijn, door een Roey-Bode, of Gerichts-bode, te
laten citeren sijne Partye, des daeghs voor dat de saecke
sal dienen, eer dat de Sonne onder gaet, het welck oock,
omtrent alle Gerichtelycke Acten, geduyrende den loop
van het Proces, sal moeten geschieden.

2. Het Dagement alsoo gedaen zijnde, sal ten eer-
sten dage dienende, by, ofte van wegen den Aenlegger,
overgegeven worden aenspraecke, met byvoeginge van-
de Obligatien, Rente-brieven, Schult-Registers, ende
andere Instrumenten, daer op den selven gedenckt sijne
provisie, ofte eysch ten principalen te fonderen.

3. Indien den Aenlegger, ten gestelden Rechts-da-
ge, niet en compareert, soo sal den Gedaeghde, des ver-
foeckende, geabsolveert worden vande instantie, ende den
Aen-

Aenlegger gecondemneert inde kosten, die hy gehouden sal wesen te betalen, al eer tot eene nieuwe instantie geadmitteert te werden.

4. Indien den Gedaegde niet en compareert, ende dat geconcludeert wert om te kennen, of ontkennen eenige Obligatie, Constitutie-Brieven, Schult-brieven, of andere Brieven, en Instrumenten van Verbandt, ende om te sien decernerer namptissement, of hantvullinge, soo sal, tegens den selven, verleent worden het eerste default, met versterck van exceptie declinatoire, en met condemnatie, tot namptissement vande geëyschde Penningen, onder cautie *de restituendo*, ende sal eene tweede citatie, tegens den naesten Rechts-dage, worden gedecerneert: ende indien hy andermael, by den Roey-Bode, of anderen Bode, gedaeght zijnde, niet en compareert, sal tegens hem verleent worden het tweede default; ende uyt krachte van dien, verstecken worden van alle exceptien dilatoire, met eene derde citatie tegens den naesten: Ende by soo verre hy, aldan, noch niet en compareert, sal het derde default, tegens hem, worden verleent, met versteck van alle exceptien peremptoir: ende sal den Aenlegger worden geadmitteert om sijn profyt neder te leggen, met de verificatien van dien, dewelcke den Rechten sterck ghe-noegh zijnde, soo sal den eysch worden geadjudiceert met de kosten.

5. Ende sulcx niet zijnde, soo sal den Eyfcher, nae gelegentheynt van faecke, ten Eede geadmitteert worden, ofte sal den Gedaegde worden geabsolveert, maer niet te min gecondemneert inde kosten.

6. Het eerste, ende tweede default sullen mogen gepurgeert worden, midts blyvende 't effect der selven, ende onder refusie van kosten: maer naer het derde default en sal geen purge geadmitteert worden.

7. Als ymandt gedachvaert is, om, op verjaerde Vonnissen, Gerechtelycke bekentenisse, of willige condemnatie executie te sien decernereren, ende om, op uytspraecke, accoorden, ende transactien over faecken, daer van rechts-vorderinge is geweest, ende daer van by pablycke Instrumenten blyckt condemnatie te hebben, sal, uyt krachte van d'eerste default, condemnatie, ende executie worden verleent, ende de Gedaegde inde kosten gecondemneert.

8. Als ymandt gedaeght wort, om getuygenis der waerheyt te geven, sal, in krachte van d'eerste default, gecondemneert worden het selve getuygenis der waerheyt te geven tot syne kosten, op poene van gyselinge.

9. Den Eedt *de calumnia*, sal, *in limine Litis*, ende
 voor

voor de contestatie moeten versocht, ende gedaen worden, sonder dat, daer naer, ymandt daer toe sal gehouden zijn.

10. Indien den Gedaeghde, ten gestelden dage, compareert, ende antwoordt, soo sullen, tot de Replycq, ende Duplycq, ende soo vervolgens, tot alle andere Gerechtelecke expeditien, niet meer als twee termynen gegeven worden: noch en sullen eenige andere Schrifturen geadmitteert mogen worden, als hier voor genoemt zijn, ten ware dat de saecke, met de duplycq, in staet gestelt zijnde, den Rechter, naer examinatie, bevondt, dat inde selve eenige nieuwe feyten waren geïnflueert, in welcken geval Partyen sullen gereguleert worden, om te schryven by triplycq, ende quadruplycq.

11. Waer naer de saecke geresumeert zijnde, of ten principalen sal kunnen getermineert worden, of ten thoon gewesen op contrarie feyten van Partyen.

12. Welcken thoon weer-zydens, met twee termynen, of met langer tydt by requisitie aen vremde Rechters afgeleyt zijnde, sonder den selven anders als gesamentlyck, ende *pari passu* te openen, sullen Partyen, *hinc inde*, reprocheren, ende salveren, *si velint*, alles met twee termynen uytterlyck, gelyck hier vooren geseyt is.

13. En-

13. Ende sal als dan niet meer als eenen termyn gegeven worden tot het teeckenen vanden Inventaris, door Partyen, of hare Procureurs.

14. Daer mede het Proces in staet sal wesen, ende getermineert worden, sonder langer uytstel, als van veerthien dagen, eens.

15. De Sententie sal, nae voorgaende dagement van Partyen, of van hare Procureurs, gepronuntieert worden ter ordinaris Gerechts-plaetse.

16. Ende sal, ten verfoecke des Triumphants, in het Hooge Gerecht verleent worden sommatie, met termijn van veerthien dagen.

17. Ende in het Lage Gerecht, met termyn van dry dagen.

18. Den termyn van sommatie overstreecken zijnde, sal, op naeder aenhouden van Partye Triumphant voor den Hoogen Gerechte, in materien Crimineel, ende Hypothecaire, geprocedeert worden, als hier vooren gestatueert is: Ende in materie van reivindicatie, by uytroyminge der Persoonen, ende Meubelen te doen door den Officier des man des ban, neffens leveringe van possessie.

19. En-

19. Ende in faecken van het Lage Gerecht, fullen de Dienaers van Justitie worden geauthoriseert, om in executie te gaen leggen dry dagen, en nachten lanck, ten huijse vande Gecondemneerde, mits genietende alle dagen, voor hunne rechten, yder vyfthien stuyvers.

20. De voorz verschyn-dagen verstrecken zijnde, in cas van geene betalinge, sal geprocedeert worden tot inventarisatie van des Succumbents Meubelen, ten overstaen van 't Lage Gerecht, ende ter concurrentie van 't gewysdom.

21. Ende by soo verre, *infra primam juridicam*, noch geene voldoeninge en volgt, soo fullen de voorz Meubelen overgebracht worden in het Stadthuys, ende aldaer, met publicquen Uytroep, verkocht ten behoeve des Triumphants.

22. By soo verre eenen Gecondemneerden voor 't Hooge Gerecht, voor de kosten, of andersints, in sijne Meubelen soude mogen geëxecuteert worden, soo sal, daer toe, gerequireert worden het Lage Gerechte, ende, *vice versa*, indien eenen Gecondemneerden, voor 't Lage Gerichte, niet en soude kunnen geëxecuteert worden in sijne Meubelen, ter concurrentie van 't gewysdom, soo sal het Hooge Gericht des Man des ban worden gerequi-

quireert , om het achterstel , *in mobilibus* , te executeren.

23. Ende en sullen de respective Gerichten geene kennisse hebben te nemen van elckanders gewysdom, maer simpelyck aende requisitie hebben te defereren, soo die leyt, of, in cas van eenige duysterheyt, Partyen renvoyeren aenden Richter Requirant.

24. Indien een Vonnis van het Hooge Gericht comprehendeert Meubele, ende Immeubele Goederen, soo wort d'executie eerst *in Mobilibus* gedaen, by requisitie, ende, daer nae, door den Hooch-Schout *in Immo- bilibus*.

25. Alle Relivementen van versteck, moeten geim- petreert worden binnen ses weecken daer nae, op poene, dat de geene die, by de Princen, of Commissarisen Deci- seurs, sonder speciale, ende uytgedruckte dispensatie van dese Ordonnantie, sullen komen verleent te worden, van geen effect en sullen wesen.

26. Geene Getuygen, uyt krachte van Requisito- rien, ofte van thoon, en sullen verhoort worden, sonder voorgaende Dagement, *ad videndum produci, & jurare Tes- tes*, op poene van nulliteyt.

27. Aen

27. Aen vremde Perfoonen alhier litigerende, en worden geene vacatien gepasseert, ten zy *in substantialibus judicii*, als zijn de Venuencourt, Eedt *de calumnia*, thoon, ende Sententien.

28. De Vacatien worden gehouden binnen de voorfz Stadt, inde weecke voor, ende nae Paesschen, de weecke van Pinxten, van Allerheyligen, ende van Kerfmissen, inde Vryheyt van Sint Servaes, daer by komt de groote Vacantie van Sinte Margriet, tot in den beginne van September.

29. Soo nochtans, dat saecken van haest, Crimineele, van uytbouw, ende daer perikel *in mora* is, daer naer niet en wachten.

XXV. CAPITTEL.

In materie van Appellatien.

Alhier wordt gehouden voor geinfereert de forme van Appellatie vanden Jare vyfthien-hondert vyf en veertigh, dewelcke sal geobserveert, ende naegekomen worden, voor soo veel deselve hier by niet gealtereert en is.

O

2. Wel-

2. Welverstaende dat, in 't toekomende, geen Appel sal geadmitteert worden, over condemnatie ten principalen, niet excederende de waerde van seshien Gout guldens.

3. Partyen Appellant, ende Geappelleerde, sullen namptiseren, yder, elf Patacons, meer, of min, naer vereysch van saecken, soo ras, de selve, tot Duplycq toe sal geïnstrueert zijn, of dat, *ex iisdem actis*, sal zijn recht verfocht.

4. In cas d'Appel, sal ter Rolle van instructie, buyten, ende binnen de Vacantien, mogen geprocedeert worden, soo het de saecke vereyscht.

5. De Processen, dewelcke in 't Jaer vande aenkomste vande Heeren Commissarisen Deciseurs, voor, oft met de Maent van April, by de Subalterne Richters sullen wesen gedecideert, sullen op de Rolle van Instructie, in state van wyfen, moeten gebracht zijn, tegens den vyf en twintighsten Junii daer aen volgende, op poene dat, by naerlatigheyt vande Appellanten, der selver Appel verklaert sal worden desert, ende, die saecke, gerenvoyeert ter executie vanden eersten Richter; ende indien sulcx, by negligentie vande Commissarisen Instructeurs, ofte Secretaris, soude toekomen, sal, tegens de selve, arbitraelyck

lyck werden gestatueert , blyvende Partye in haer geheel:
ende fullen de Sportulen preciselyck moeten gefurneert
worden aenstonts, wanneer den Appellant verklaert recht
te verwachten *ex iisdem actis* , ende in cas van dienen van
Grieven, soo ras de saecke op de Rolle van Instructie, tot
Duplycq incluyt, sal wesen beschreven.

6. In 't Lage Gerecht sal de forme van Appellatiën,
tot hier toe geprescribeert , mede worden geobserveert,
behalven dat niet en sal mogen geappelleert worden van
Vonnissen, die minder bedragen, ten principalen , als ses-
thien Gout guldens, eens.

7. Ende dat alle andere Vonnissen , dewelcke ten
definitiven reparabel zijn , by Borgemeesters , ende Ge-
fwoorens , onder behoorycke cautie , ter executie gestelt
worden, niet tegenstaende d'Appellatie.

8. De Appellen en schorffen oock geene executie,
gegeven in 't stuck van Stadts Excynsen , ende Inkomen.

9. Van Vonnissen gegeven in 't stuck van keuren,
Breucken , ende forsaicten , by den Eersamen Raedt , en
wort niet geappelleert , maer gequerelleert voor de Hee-
ren Commissarisen Deciseurs , binnen thien dagen , nae
de pronuntiatie vande Sententie, ende uyt de selve Acten

recht verfocht midts dat het Vonnis dien onvermindert gestelt worde ter executie, indien de condemnatie confisfeert in gelde, of met gelt kan worden geredimeert.

10. Ende by soo verre, den Querellant, t'onrechte heeft geklaeght, sullen de Heeren Commissarisen Deciseurs den selven, daer-en-boven, condemnieren inde poene van thien Carolus guldens, ten behoeve vande Stadt.

11. Sententien, in cas d'Appel, gewesen by de Heeren Commissarisen Deciseurs, worden, op requisitorien, aende respective Gerechten verleent, by de selve ter executie gestelt, of, by hare authorisatie, door de Commissarisen Instructeurs.

12. De kosten vande geappelleerde Processen, aengaende d'eerste instantie, worden getaxeert door de Rechters, *à quibus*, indien hare Sententie is geconfirmeert, of, andersints, worden die Commissarisen Instructeurs daer toe geauthoriseert.

XXVI. CAPITTEL.

*Rechten vanden Hoogen Gerichte, soo
die gereguleert zijn by Receffe
vanden Fare 1652.*

VAN yder Propositie die

ter Rolle geschiet, ——— 2 schell.

Partye voor Altercatie, ——— 1½ schell.

Decreet, ——— 1

Dobbel Decreet, ——— 2

Exhibitie van Schrifture, ——— 2

Yder stuck annex, ——— ½ schell.

Schepenen Vergaderinghe, ——— 1 1

Visitatie, ——— 1 1

Executie, ——— 1 1

Von-

Vonnis, ————— 12

Dobbele Vonnissen in conventie, ende
reconventie, ————— 24 schell.

't Verhooren van eenen Getuyge, — 1 gul. 16 stu.

Yder Sitdach van proclamatie, ——— 11 schell.

Eene Gichte, of goeyenisse, ——— 9½ schell.

Taxaet van kosten den vyfthienden
Penningh, Consignatie rechten den ses-
tichsten Penningh. —————

Procuratie te depescheren, ————— 6½

Arrest aenden Officier, ————— 9 stuyv.

Aentreckeninge vanden Secretaris, ——— 3 stuyv.

Den Bode, ————— 13 stuyv.

In 't stuck van Royingen, ende uytset-
tinge der Huyfen, of Ophalen van Brandt,
ende Luyck-mueren, voor den Hooch-

Schout

Schout een stuck Gouts, —————

De Schepenen, ende Bouw-meester, yder ——— 10

Den Secretaris, ————— 1 ——— 10

Den Metselaer, ende Timmerman ——— 1 ——— 0
 Alles Maestrichter cours.

XXVII. CAPITTEL.

*Rechten voor 't Lage Gerecht, soo die ge-
 reguleert zijn by den Recesse
 vanden Fare 1652.*

VOor yder eerste Proposi-
 tie, die maer dry oorkens, of substan-
 tieele termynen en comprehendeert, — 0 ——— 3

Sooder meer als dry oorkens zijn, yder
 noch ————— 0 ——— 2

Alle andere Propositionen, naer advenant,
 de oorkens, yder ————— 0 ——— 2
 Exhi-

Exhibitie met de Propositie,	—	0	—	10
Yder stuck annex,	—	—	0	2
Decreet,	—	—	0	9
Yder Getuyge die gehoort wort op dry of minder Articulen,	—	—	0	9
Yder overigen Article,	—	—	0	3
Comparitie van yder Heer, ende Secre- taris, een halve pot wijns,				
Vonnis gelt,	—	—	6	0

Dubbel nae groote van 't Proces te ver-
deelen, tusschen de Heeren Burgemees-
ters, Geswoorens, ende Secretaris in der-
zhen deelen.

Vonnis Interlocutoir,	—	—	3	—	0
Executie gelt,	—	—	5	—	10
Inventarisatie,	—	—	6	—	0

Ta-

Taxaet den vijfthienden Penningh, con-
signatie gelt festichsten Penningh.

Voor 't afhemen van Eedt, buyten ge-
tuygenis, of stipulatie, ——— ——— 0 ——— 12

Expedieren van Borger-Brieven, Procu-
ratiën, ende Certificatiën metten Zegel,
yder Borgemeester, ende Secretaris, eenen
gulden, ——— ——— ——— 3 ——— 0

Verbot, ——— ——— ——— 0 ——— 5

't Aenteeckenē, ——— ——— 0 ——— 5

Den Bode, ——— ——— ——— 0 ——— 5

Alles Maestrichter cours.

XXVIII. CAPITTEL.

Rechten in materie van Appellatie vanden Hoogen, ende Lagen Gerechte, op de Rolle vande Commissarisen Instructeurs.

A Enden Rechter *d' quo*,
voor 't overbrengen van een faecke,
in cas d'Appel, ———— 4 ——— 10

Voor 't nederleggen van Acte van Appellatie, ende verfoeck van Beschrijf-brieven 2 ——— 12½

Den Bode, ———— 0 ——— 10

Voor het nederleggen vande Beschryf-brieven, ende te doene verclaringe, ——— 2 ——— 0

Den Bode, ———— 0 ——— 10

Aenden Secretaris voor het depescheren der Brieven, ———— 2 ——— 0

Aende

Aende Commissarifen Instructeurs,
voor hare Zegels, yder eenen gulden, — 1 — 0

Aende Gerichts-Bode, om de Brieven
t'exploicteren, — — — 1 — 10

Aende Commissarifen Instructeurs,
voor het ontfangen des Proces ter Rolle
van Instructie, — — — 6 — 0

Van alle substantiele termynen, daer
Schrifturen worden geëxhibeert, betaelt
de Partye exhiberende, aen Rechten, voor
Commissarifen, ende Secretaris, — 3 — 4½

Aenden Bode, — — — 0 — 10

Partye gedaeghde altercerende op foo-
danige termynen, betaelt aende Commis-
sarifen, ende Secretaris, — — — 1 — 16

Aenden Bode, — — — 0 — 6

Van een Vonnis interlocutoir wordt
betaelt, by yder Partye, — — — 6 — 0

In materie van thoon, wort betaelt,
voor exhibitie, van yder Stuck, of Act, 0 — 5

Voor 't verhooren van elck Getuyge, 0 — 18

Voor de Vergaderinge, ende comparitie
vande Commissarisen, ende Secretaris, 6 — 0

XXIX. CAPITTEL.

*In materie van Executie, de Commissa-
risen Instructeurs, daer toe, by de
Heeren Commissarisen Deci-
seurs geauthoriseert
zijnde.*

WOrt voor d'Executoria-
len betaelt aenden Secretaris, — 2 — 0

Aende Commissarisen Instructeurs,
voor hare Zegels, — 2 — 0

In materie van taxaet van Kosten.

Recht

Recht van taxaet wort betaelt den vyf-
thienden Penningh.

Vergaderinge, ——— 6 ——— 0

Copia taxati, ——— 1 ——— 16

XXX. CAPITTEL.

*Rechten in materie van Appellatie van
de elf Bancken, ende het Capittel
van S. Servaes Kercke, op de
Rolle vande Commissa-
risen Instructeurs.*

Voor 't nederleggen van
Act van Appellatie, ende verfoeck
van Beschrijf-brieven, ——— 2 ——— 15½

Den Bode, ——— 0 ——— 10

Voor 't nederleggen vande Beschrijf-
Brieven, ende verklaringe te doen ——— 2 ——— 15½
Den

Den bode, ———— 0 ———— 10

Aenden Secretaris van 't Capittel, of
wel die van de elf Bancken, voor het fur-
neren der Acten, ende overbrengen des
Proces. ———— 4 ———— 0

Aenden Secretaris, voor het depesche-
ren der Brieven, ———— 2 ———— 0

Aende Commissarisen Instructeurs,
voor hare Zegels, ———— 2 ———— 0

Aen den Gerichts-Bode, om de Brie-
ven te exploicteren, ———— 1 ———— 10

Aen den Secretaris, voor de Copie van-
de Beschrijf-brieven, ———— 1 ———— 0

Aende Commissarisen Instructeurs,
voor het ontfangen des Proces, ter Rolle
van Instructie, ———— 6 ———— 0

XXXI. CAPITTEL.

Vande Stadts Finantien.

DEN Eerfamen Raedt, in 't gemeen, ende een yder van haerluyden, in 't besonder, die fulcx aenbevolen is, sullen met alle neerstigheyt, forghvuldigheyt, ende getrouwigheyt conserveren, beneficieren, ende administreren, ende door de Subalterne Rent-Meesters, Officianten, ende Bedienden, doen conserveren, beneficieren, ende administreren alle oude, ende nieuwe Stadts Middelen, ende opkomsten, ende aenkleven van dien, mitsgaders alle de Goederen, Inkomsten, ende Revenues vande Godts-huysen, genaemt de groote Taeffel vanden Heyligen Geest, het Wees-huys, de Leproosen, de Bellick, of twaelf Apostelen, Sint Marten tot Wyck, Sinte Catharina, ende Sint Nicolai.

2. De Stadts-Middelen, die, hier vooren, onder het Capittel van Politie zijn uytgedrukt, sullen, van Jaer tot Jaer, yder op haren tydt, verpacht worden, soo, ende gelyck dus langh gebruyckelyck is geweest.

3. De conditien vande Verpachtingen, alreede gemaect,

maectt , of noch te maecten , sullen , van Jaer tot Jaer, door de Hooch-Schoutten, Borgemeesters, Paymeesters, ende Pensionarisen, tydelyck geresumeert, geëxamineert, ende met de noodige veranderingen, naer de constitutien van tyden , ende bevindinge van saecken , aenden Eerlamen Raedt worden voorgebracht , om gelesen , ende gearresteert te worden , in klare ende duydelycke woorden , ende met vermydinge van alle duysterheden , ende equivocatiën.

4. Ende sulcx gedaen zijnde , sullen , ten minsten acht dagen voor die Verpachtingen, publyckelyck, voor 't Stadts-huys , werden geaffigeert , om , by een ygelyck, gelesen , ende ondersocht te worden, ende , als dan , ten gesetten dage, publyckelyck, aenden Meestbiedende , by 't uytgaen der brandende Keersse , te worden verpacht, sonder dat eenich Raedtsverwant part, of deel sal vermogen te hebben inde selve Pachtingen, directelyck, ofte indirectelyck, op poene van infamie.

5. Ende sullen , onder de voorfsz conditien , noyt mogen naegelaten worden dese volgende.

6. Dat de Pachters het recht, of middel, soo , ende gelyck het selve, by de conditien, is uytgesteeken, exactelyck, ende ten vollen, sullen moeten ontfangen, sonder eenige

eenige remiffie, of compositie, niet minder vande Magiftraets-Perfoonen, als van alle andere, foo Geestelycke, als Borgers, ende Militairen, op poene van arbitrale correctie.

7. Dat de selve Pachters, boven het verbandt van hare Perfoonen, ende Middelen, noch andere fuffifante, ende reſeante Borgen fullen ſtellen, tot contentement vanden Pay-meester, ende Ontfanger.

8. Dat de betalinge ſal moeten geſchieden, van acht dagen, tot acht dagen, precife, naer rate van het bedrach der geheele Pachts-penningen, daer toe den Pay-meester, ende Ontfanger de Pachters, by dadelycke, ende reële executie, van tydt, tot tydt, fullen moeten houden, ende bedwingen.

9. Dat de Pachters, onder Eede, fullen beloven, dat ſy geene quytſlagen en fullen pretenderen, op wat pretext ende bedenckelicken, of onbedenckelicken toeval het ſoude mogen weſen; ende dat, in allen geval, in cas van belegeringe, fluytinge, of diergelycke, de kenniſſe, ende diſpoſitie, daer over, privativelyck ſal toeſtaen aen beyde Genadige Heeren, ende Princen.

10. Den Eerſamen Raedt ſal gehouden weſen, ſoo
 Q veel

veel in haer is, de Pachters, by de uytgesteken conditien, te mainteneren : Ende sullen de Hooch-Schoutten, ende Borgemeesters, des van nooden zijnde, de voorz Pachters, in hare functie, met Dienaers, ende Boden assifiteren.

11. De Rechters, tot de audientie vande disputen, op 't stuk van Verpachtinge, ende vande frauden, ende contraventien, met den aenklevan van dien, sullen, voortaan, van dry tot dry dagen, te recht sitten, ende alle overkomende Processen, *de plano*, Partyen mondelinge gehoord hebbende, termineren, of dan met de voorz korte termynen peremtoir, ende op pœne van versteek, doen instrueren, ende decideren, ende de Sententien, binnen veertien dagen, ten langsten, te executeren, ende geëxecuteert hebben, onder suffisante cautie, niet tegenstaende eenich Appel ter contrarie, op pœne dat de selve Richters, ter aenkomste vande Heeren Commissarisen Decifeurs, daer over angesien, ende gecorrigeert sullen werden, naer exigentie van saecken.

12 De Stadts middelen, op den voorz voet verpacht, ende gemainteneert wordende, sullen de Pachtspenningen, van acht, tot acht dagen, overgebracht worden, aen handen vanden Pay-meester, ende Ontfanger, soo, ende gelyck hier vooren, onder den tytel van die
Offi-

Officien geleyt is.

13. Ende fullen de selve Pay-meester, ende Ontfanger, van haren ontfangh, ende uytgaef, houden pertinent Register, ende reeckeninge.

14. Daer af sy den staet, van Maent tot Maent, des versocht zijnde, aenden Eersamen Raedt fullen overbrengen, om, uyt de balance, gesien te worden, hoedanich 't Stadts Comptoir in voorraet, of t'achterheyt gheconstitueert is.

15. Ende fullen sy binnen ses Maenden, naer de expiratie van 't Jaer, ende administratie, de volkomen reeckeninge der selver opgesteld, of door des Pay-meesters Klercq gedaen opstellen hebben, op poene van vyf-entwintich Gout guldens, by d'een, of d'ander te verbeuren, ten ware dat den Eersamen Raet, binnen den voorz tydt, om sonderlinge redenen, noch eenigen uytstel gave, die niet langer sal mogen duyren, als den tydt van twee Maenden daer naer.

16. Den Pay-meester en sal geene betalinge vermogen te doen, als op Raedts-Ordonnantien, of op Cedulaen van Arbeydts-loon, ende van leverantie, die, met goetvinden, ende kennisse vande Opper-Fabrijcquen,

Q 2

Pay-

Pay-meesters , Bouw-meesters aengewent , ende gedaen ,
 ende by den vidimerende Pay-meester , Bouw-meester ,
 ende Contrerolleur geteyckent zijn , ende , naderhant ,
 aende Borgemeesters overgeleevert , inden Eersamen
 Raedt gelesen , gepasseert , ende door eenen Secretaris be-
 krachticht zijn.

17. Ende sal, boven dien, yder Raedts-Ordonnan-
 tie, of Cedula, by den Arbeyder, of Leverancier, of, soo
 hy niet schryven kan, by ymant, uyt synen naem, moe-
 ten gequeten worden, met byvoeginge van dach, ende
 date wanneer de betalinge gedaen is.

18. Den Pay-meester sal wel hebben te letten, dat
 hy alle Renten, gecreëert met Gout gulden, betale met
 acht en veertich stuyvers, Maestrichter cours, yder Gout
 gulden, sonder meer, soo, ende gelyck dus langh ghe-
 bruyckelyck is: ende en sal geene betalinge vermogen te
 doen op Quitantien, daer by de Rentheffers eenige pro-
 testation, of reserven, souden laten influeren, om den
 Gout gulden in hooger waerde te mogen eysschen: maer
 sal, ten dien respecte, gelyck oock ten aensien van ande-
 re pretentien, doen uytbrengen suyvere, ende ongeclau-
 fuleerde Quitantien, of de betalinge recuseren, op poene
 dat de post van uytgaef, anders gebracht zijnde, sal wor-
 den geroyeert, ende dat den Rentheffer, daer uyt, geen
 recht

recht tot hooger betalinge en sal mogen infereren.

19. Alle Quitantien fullen moeten begrypen het Jaer, ende verschiin-dach der Rente, ende sal, tot yder Rente, hoe kleyn die oock mach wesen, eene aflonderlijcke Quitantie moeten geappliceert worden, sonder dat een, ende de selve Rentheffer, die verscheyde Renten te eysschen heeft, de selve op een enckel papier sal mogen quyten.

20. De Renten, toekomende aende Conventen, fullen worden gedistingueert, ende gesepareert, ende sal de betalinge, daer af, aen yder Corpus separatelyck, ende onder bysondere Quitantien geschieden.

21. De Rentheffers, die maer ses Jaren ten achteren zijn, fullen betaelt worden met een loopende Jaer, ende een half Jaer achterstel: die, boven dese, tot thien Jaren ten achteren zijn, fullen betaelt worden met een loopende Jaer, en een Jaer achterstel: en die meer Jaren ten achteren zijn, fullen met een loopend Jaer, ende twee Jaren achterstel, betaelt worden, op poene dat alle verdere betalinge (ten ware met expresse dispensatie vanden Eerfamen Raedt) sal worden geroyeert, ende den Pay-meester, daer-en-boven, gemulcteert in eene boete van vyf-entwintich Rijxdaelders, ten behoefte vande Stadt.

22. De

22. De Pay-meesters fullen hare posten van ontfangh, ende uytgaef, midtsgaders de flooten van Reeckeninge stellen, ende extenderen met distincte woorden, ende niet met Cyffer letters.

23. Ende fullen, voor 't opnemen, ende sluyten van hare Reeckeninge, den Eedt doen, dat sy de ingebrachte betalinge effectivelyck gedaen hebben op deuchdelycke Quitantien, sonder eenige Renversalen te hebben gegeven, ende sonder eenige gratuiteyten, hoe die oock genaemt zijn, ter saecke vande gedane betalingen, directelyck, of indirectelyck, te hebben ontfangen.

24. Alsoo den aenbouw, van het nieuw Stadt-huys, soo verre gebracht is, dat den Eersamen Raedt sich, daer af, kan dienen, soo sal deselve, daer op, hebben te letten, dat het binnen-werck, niet als metter tijdt, ende van langer handt, en werde geperfecteert, op dat de geledene kosten, ende genegotieerde gelden, ten spoedighsten mogen afgeleyt worden.

25. Ende fullen den Eersamen Raedt, ende den Pay-meester, foodanich, voortaan, hebben te mesnageren, dat den uytgaef nimmermeer en komt te excederen den ontfangh, op poene dat, sulcx geschiedende, aenden Pay-meester geene interessen fullen geleden worden, dat, hier mede,

mede , expreffelyck wort verboden , ende gederogeert.

26. Tot welken eynde dan oock den Pay-meester fal verdacht zijn , dat de Leges, ofte Rechten vande Heeren Commiffarifen Decifeurs, voortaan, buyten belastinge vande Stadt, ende sonder eenigh genot van intereffen, fullen moeten betaelt worden.

27. Alle onkosten , ende defroyementen , in 't aenkomen , ende vertrecken vande Heeren Commiffarifen Decifeurs, fullen, voortaan, komen te cefferen, ende en fal , den Eerfamen Raedt , oock geene andere defroyementen mogen doen.

28. De Stadts Kannen fullen alleen geprefenteert worden aende Heeren Commiffarifen Decifeurs, ende aen andere Heeren , die , van wegen die beyde Princen, aen de felve Stadt zijn gedeputeert , of , aen foodanige Heeren , dewelcke , van wegen andere Corpora , of Steden , tot verrichtinge van eenige gemeene Stadts Saecten, aen de felve Stadt fullen zijn gecommitteert, of dan aen Perfoonen , dewelcke , met bekende Character vanden eenen , ofte den anderen Souverainen Prince , door de felve Stadt fullen komen te pafferen, sonder dat eenige congratulatie-Wynen , daer toe , of bygevoeght , of in reeckeninge vanden Pay-meester geleden fullen worden.

29. De

29. De Pay-meesters en sullen niet vermogen te acquireren eenige Renten, geduyrende hare administratie, tot laste deser Stadt: ende sal den Eersamen Raedt generalyck bevoecht zijn, ten respecte van alle Raedts-verwanten, van des Pay-meesters Clercquen, ende van alle andere Officianten, te naderen den koop der Renten, die met eenige advantagie souden mogen gedaen zijn.

30. De Pay-meesters sullen het Tractement vande overleden, of afgegane Raedts-verwanten, de veranderinge onderworpen zijnde, ten vollen betalen aen haer, of hare Erfgenamen, van het Jaer daer inne sy getreden zijn.

XXXII. CAPITTEL.

Vande Pay-Meesters Clercquen.

YDer Pay-Meester sal hebben eenen geswooren Clercq, wesende den eenen van Luycksche, den anderen van Brabantsche geboorte, dewelcke by den Eersamen Raedt sullen worden aengestelt.

2. De selve Clercquen sullen formeren, ofte vernieuwen den Legger vande Renten, ende van tijdt tot tijdt,

tijdt, daer inne aenteecken en de successie, derivatie, ende splytinge der selver Renten op volgende Persoonen, inserende voor, inden selven Legger, de Constitutie, ofte Creatie-brieven, soo wel die van oude tyden, als, daer nae, ten laste vande Stadt mogen genegotieert zijn: ende sal een Dubbelt, van foodanigen Legger, inde Reecken-Kamer worden geseponcirt.

3. Ende sullen, by yder Capitael, pertinentelyck aenteecken en, hoe verre, ende wat Jaren de Renten daer van betaelt zijn, ende daer af, aen yder Pay-meester, inder tydt, copie geven, om de Quitantien, by de Rentheffers, daer nae te doen opstellen, ende reguleren.

4. Sullen mede, van Jaer tot Jaer, formeren, ende aenden Pay-meester, inder tydt, overreycken, inden aenvangh van sijn Officie, een memoriael van alle Raedtsverwanten, ordinaris Bedienden, ende Officianten, met byvoeginge van der selver Jaerlycxen, Maendelycke, of Weeckelycke Tractementen, ende Gagies, om de betalinge daer naer te conformeren.

5. De voorz Klercken sullen, des verfocht zijnde, de Pay-meesters assisteren in 't betalen van Stadts-peyen, van veerthien, tot veerthien dagen.

6. Ende fullen , ter expiratie van het Jaer vanden Pay-meeſter , overnemen alle de Cedulen , ende behoeften , defelve redigeren onder byſondere Capittelen , ſoo als van oudts gebruyckelyck is , ende alſoo , den inhoudt daer af, in forme van Reeckeninge, redigeren, ſeparerende alle oude van nieuwe ſchulden , ende brengen onder het Capittel van allerley , ſoo weynich betalinge, als mogelyck is.

7. Ende fullen de voorſz Reeckeninge opgeſtelt, ende geformeert hebben binnen een half Jaer, nae de voorſchreve expiratie , op poene van vyf en-twintich Gout guldens, ende nadere correctie, ſoo als bevonden ſal werden te behooren.

8. Sullen oock de Reeckeningen tweemaal affchryven, ende met hare Appoſtillen, en Slooten, in 't net brengen, omme, d'eene daer af, in Stadts Komp, of Reeckenkamer geſeponeert , ende , d'andere , aen den Rendant overgereyckt te werden.

9. Ende haer , voorts, ten dienſte vande Stadt , ende, op ordre vanden Eerſamen Raedt, in 't opſtellen van Koop-cedulen, ende diergelycke, laten gebruycken , ſoo dick , ende menighmael daer toe verſocht , ende gelaſt fullen worden.

XXXIII. CAPITTEL.

Vande Auditeurs der Stadts Reeckeningen.

DE voorfz Stadts Reeckeninge op-
 gestelt, ende, door den Pay-meester, inden Eerfa-
 men Raedt, neergeleyt zijnde, soo sullen, daer toe, ge-
 committeert worden vier Auditeurs, twee Luycksche,
 ende twee Brabantsche, daer af, ten minsten, die helfte
 sal gestileert wesen in 't stuck van Reeckenen, ende Cyf-
 feren.

2. Deselve Auditeurs sullen gehouden wesen, bin-
 nen dry weecken daer nae, te procederen tot het opne-
 men, ende sluyten der voorfz Reeckeningen, op de Reec-
 kenkamer, sonder langer uytstel.

3. Ende sullen daer op letten, dat de leste gedane
 Reeckeninge aen de handt zy, om, daer uyt, af te nemen,
 of het Slot wel overgebracht zy, of de betalinge vande
 Renten wel gebracht wort, ende of de Loquatur, soo
 van debet, Quitantie, als andere, wel, ende behoorlyck
 gesuyvert zyn: ende sulcx niet bevindende, sullen, den

voorgaende Rendant , daer toe houden , of, daer af, aenden Eerfamen Raedt refereren.

4. Sullen, voorts, den Rendant afnemen den Eedt, hier vooen uytgedrukt, ende de Reeckeninge in alle hare deelen , ende posten , behoorlyck , ende distinctelyck apostilleren, sonder nochtans deselve te sluyten, ofte teekeneken , alvooren de Loquatur gefuyvert , ende alle de Quitantien in forma , op haren post , ende plaetsē zijn gebracht, ende geliaffeert geworden ; over welcke Loquatur , soo nodich , aenden Eerfamen Raedt sal moeten rapport gedaen worden , ende der selver dispositie verwacht.

5. Ende sullen wel forge dragen , dat alle Cedulen, ende Ordonnantien , dewelcke tot de Reeckeninge dienen, ende geappliceert werden, worden getraceert.

6. Ende, voorts, daer op letten, dat alle Ordonnantien, ende Cedulen soodanich zijn gestelt , ende geconditioneert , mitsgaders dat de forme , ende maniere van Reeckeninge , soodanich werde gehouden, als, hier vooen , onder de respectieve Capittelen , ende Titels is geordonneert, ende gestatueert.

7. De voorz Reeckeninge , op dien voet , opgenomen,

men, ende gesloten zijnde, fullen, d'Auditeurs, deselve, inden Eerfamen Raedt overbrengen, ende sal, op haer rapport, in cas van geene difficulteyt, de selve opneming, ende sluijtinge aldaer gelaudeert, ende geapprobeert worden.

8. Ende alsoo, t'syner tijdt, overgebracht aende Heeren Commissarisen Deciseurs, om by de selve geresumeert, ende gerevideert, oock, eyndelyck geadvouert te worden.

9. 't Welck gedaen zijnde, de selve Reeckeningen, met de behoefsten, aende Secretarissen fullen werden overgelevert, om op de Stadts Reecken-kamer, of in des selfs Comp geseponeert te worden, van waer de selve noyt fullen mogen ontrocken worden, midts dat het vry stae aen een ygelyck, des van nooden hebbende, met kennisse van Borgemeesteren, daer toe acces te hebben.

10. Den Ontfanger vande nieuwe Middelen, bestaende in een vyfde part vande Mout-Wage, inde Tapbieren, in die vier Specien van Zout, Zeep, Brandewyn, ende Taback, inde Runne, midtsgaders in het subsidie tot de betalinge vande Servicien, sal, de selve Middelen, wel, ende getrouwelyck ontfangen, ende administreren de Servicien, ende den aenkleven van dien, daer uyt
punc-

punctuelyck betalen, ende de Maent staten van sijn Comptoir, gelyck den Pay-meester, van tijdt, tot tijdt, aenden Eerfamen Raedt overbrengen.

11. De voorschreeve Servicien sullen betaelt worden, hoeft voor hoeft, sonder, daer onder, te begrypen de Appointées, die elders, als inde voorz Stadt, wonen, ofte haer ophouden.

12. Ende en sal den Ontfanger, noch Fourier, vermogen eenigerhande voordeelen, uyt, of door de voorz betalinge, ofte ter oorsaecke van dien te genieten, 't zy van een Man op yder Compagnie, Schryver, of Solliciteur, hoedanich die soude mogen genaemt worden, of onder wat naem het soude mogen wesen, directelyck, of indirectelyck, op pœne van infamie.

13. Den voornoemden Ontfanger sal gehouden wesen sijne Reeckeninge te doen op 't stuck vande betalinge der Servicien, soo, ende gelyck dus langh gebruyckelyck is geweest, sonder met eenige restanten te mogen bereeckenen.

14. Den selven Ontfanger en sal geene ordinaris Stadts schulden betalen, noch de selve in reeckeninge brengen, maer alleenlick de Servicien met de Tractementen-

menten, Keerffe-gelden, ende diergelycke, die op het selve Comptoir geaffecteert zijn.

15. Welverstaende dat, by soo verre eenige Penningen, op dit Comptoir, komen over te schieten, den Eerfamen Raedt, aenden Paymeester, inder tijdt, sal assignatie geven, van betalinge, op den Ontfanger, dewelcke, onder recepisse vanden selven Paymeester, de Penningen sal laten volgen, ende met de voorz Assignatie, ende recepisse, de selve bereeckenen.

XXXIV. CAPITTEL.

*Van het onderhout der Maes-Brugge,
ende de Finantie daer toe
specterende.*

DEN Eerfamen Raedt sal gehouden wesen te onderhouden, ende forghvuldich te conserveren de Maes-Brugge, doende, tot dien eynde, de selve alle Jaren, inde Maent van Mey, of Junii, in 't laeghste Water, door de Hooch-Schoutten, Borgemeesters, Opper-Fabricquen, Pay-Meesters, ende Bouw-meesters, met den geswooren Stadts-Metselaer, exactelyck visiteren,

ren, ende het noodige, of apparente verval, uytspoelinge, ende ontwielinge repareren, ende nae behooren voorfien.

2. Daer en boven fal, van Jaer, tot Jaer, een Boogh, ten minften, worden versien, ende fufffantelyck, van boven af, tot inden gront, ingevoeght, gestopt, ende aengestreecken worden, oock soo noodich, met Pael-werck gestyft.

3. Ende fullen de onkosten, deser reparatien, metten aenkleven van dien, voortaan, in des Pay-meesters Reeckeninge, onder een bysonder Capittel, in uytgave werden gebracht, gelyck mede in ontfangh affonderlyck fullen gebracht worden de naervolgende Middelen, die, tot het onderhoudt der voorfz Brugge, hier mede, privativelyck worden gedestineert, ende gedefigneert.

4. Alle Borgers, ende Ingefetenen, soo Geestelyk, Militaire, als Politicquen, fullen gehouden wesen, in hare Testamenten, Codicillen, ende andere maeckingen, tot onderhoudt vande Brugge, te laten eenen Rycxdaelder, indien fy van meer, als twee hondert guldens, Maestrichter cours, disponeren: ende indien daer onder, eenen halven Rycxdaelder: ende de Notarifen, fulcx, vergetende, of d'infertie, daer af, nalatende, fullen, elcke reyse, in eenen Gout gulden, ten behoeve, als vooren, vervallen; behal-

behálven dat, evenwel, d'Erffgenamen, of Goederen vanden Testateur, promptelyck fullen executabel wesen, voor de voorsz noot-gifte.

5. Alle gecondemneerde Delinquanten, of comferende met de Hooch-Schoutten, fullen gehouden wesen, boven hare Mulcte, of Amende, te betalen, tot onderhout, als boven, eenen Rycxdaelder, of eenen halven, naer gelegentheyt van hare Middelen.

6. De gene die in eenige Mes-keur, of Forfait vervallen, ende gecondemneert worden, fullen, tot onderhout, als boven, buyten hare Mulcte, twee ende eenen gulden, respectie, betaelen.

7. Alle andere condempnatie, die uyt eenighen hoofde, ten behoeve vande Stadt, fullen worden gedeceerneert, fullen geappliceert worden tot onderhout, als vooren.

8. Die het Borgerfchap der Stadt begeren, en fullen in geen en Eedt mogen genomen worden by Hooch-Schoutten, ofte Borgemeesteren, ten zy dat sy, alvooren, twee guldens, tot onderhoudt vande Brugge, hebben gefurneert.

9. Gelyck, oock, geene Deeckens, ofte Ambachts-Meefters, foodanige Perfoonen fullen mogen aennemen, als Gilde Broeders, of prefenteren, ten zy dat fy, noch, twee guldens, als vooren, hebben ingeleyt, ende, dit alles, boven het Emmer-gelt, in defen, gerequireert.

10. Ende fullen, defe Middelen, ende Inkompten, tot de reparatie vande Brugge gedestineert, Jaerlycks verpacht worden, foo als andere Stadts Middelen.

XXXV. CAPITTEL.

Van't kleyn Zegel.

HET middel van 't kleyn Zegel fal, by autoriteyt vanden Eerfamen Raedt, worden gemainteneert, ende gebeneficieert, foo, ende gelyck ten meeften nut, ende dienft vande indivife Regeringe, vande gemelte Stadt Maestricht, fal bevonden worden te behooren.

2. Tot dien eynde fal, exactelyck, werden naergekomen d'Ordonnantie, op dat stuck, geëmaneert.

3. Ende fullen, foo wel den Eerfamen Raedt inden haren,

haren, als alle de respectieve, soo Luycksche, als Brabant-
sche Gerechten, oock die vanden Vroenhoff, ende van
de elf Bancken, midtsgaders hare Secretarissen, gehouden
wesen haer, daer naer, exactelyck te conformeren, sonder
dat sy eenige Requesten, Schriftuyren, Acten, of Muni-
menten sullen vermogen te admitteren, als die, volgens
de voorsz Ordonnantie gefegelt zijn.

4. De voornoemde Secretarissen, ende alle Notarissen,
sullen mede gehouden wesen alle Acten, die sy by Co-
pie, of Extract, komen uyt te geven, op een Zegel te
laten schryven, of dan met het Zegel, naer belangh der
saecke, te bekleeden.

5. De Procureurs sullen, mede, hebben te besorgen,
dat alle Acten, hoedanich die mogen wesen, dewelcke ter
Rolle, ofte ten Processse gedient worden, met een Zegel
zijn gemunieert.

6. Ende soo wanneer de voorsz Acten niet op het
gefegelt papier en zijn geschreven, maer dat het Zegel
alleen by omslach gebruyckt is, soo sal op het gefegelde
Papier geseyt worden, waer toe, of tot wat Acte het selve
komt te dienen.

7. Ende sullen de Rechters, de Secretarissen, Nota-
rissen,

rifen , ende Procureurs , die hier aenkomen te contravenieren , of by de Hooch-Schoutten des Man des ban , of by Borgemeesters worden gemulsteert, yder reyse , in dry Gout guldens, te verdeelen, als naer ouder gewoonte : of sullen de Heeren Commissarisen Deciseurs , tegens de voorz Hooch-Schoutten , ende Borgemeesters , gelyck oock tegens de voorschreve Contraventeurs , noch breeder versien.

8. Ende tot voorkominge van alle klachten, sal den Eersamen Raedt , door een bequaem Persoon , soo veele Zegels doen slaen, of stempelen, alser van nooden sullen wesen , ende , van negen , tot twaelf uren , de selve laten uytdeelen , ter plaetsē by haer te prefigeren : of , sulcx, dienstigh geoordeelt werdende , sal den voornoemden Eersamen Raedt, onder dese voorstaende Conditien, ende Ordonnantie, daer af , zijnde, het voorz Middel, nevens andere Stadts-Middelen , aenden Meest-biedende verpachten.

XXXVI. CAPITTEL.

Van Pieuse Fundatien.

DEN Eersamen Raedt sal , uyt den haren, aenstellen bequame Proviseurs vanden grooten

ten H. Geest, ende van andere Godts-huijsen, ende pieu-
se Fundatien.

2. Ende sal oock, gelyck dus langh is gebruyckelyck
geweest, committeren, de respectie Rentmeesters, uyt
capable, ende suffisante Perfoonen.

3. De selve Rentmeesters sullen gehouden wesen te
formeren pertinente Leger-boecken, met aenteeckeninge
van alle huijsen, Landen, Los, ende Erfpachten, Gelt,
Renthen, Capuynen, Chynsen, Mercken, ende alle Re-
venues, met byvoeginge vande Reygenooten der Pan-
den, ende vande respectie Debiteuren.

4. Ende sal een Dubbelt, van het voorfz Leger-
boek, geseponeert worden ter Griffie vanden Eersamen
Raedt, ende het ander verblyven in handen vande Rent-
meesters, op dat de Proviseurs, ende andere, des van noo-
den hebbende, daer toe mogen acces hebben, waer inne,
mede, sullen moeten geregistreert worden alle Testamen-
ten, Legaten, Donatien, dewelcke, ten behoeve vande
Arme, gemaect zijn.

5. De groote Taeffel, vanden Heyligen Geest, sal
bedient worden by twee Rentmeesters, d'eene vande
Luycksche, d'andere vande Brabantsche zyde, dewelcke,
by

by beurten, van vier, tot vier Jaren, de Goederen, ende Opkomsten, in ontfangh, ende uytgave, fullen administreren, op het Tractement, tegenwoordich, daer toe staende.

6. Ende fullen, tot dien eynde, boven, ende behalven den voorz Legger, formeren een pertinent Register van alle Touften, ende Pacht-cedulen, daer mede de voorz Huijfen, Landen, ende Bemden alreede zijn uytgegeven, of als noch uytgegeven fullen worden, sonder eenige der selver Cedulen te mogen uytgeven, als naer de voorz registratie, daer inne, van tydt, tot tydt, de Reygenooten fullen werden geëxprimeert.

7. De Proviseurs, ende Rentmeesters fullen, voortaan, gesamentlyck, ter expiratie vande Touften, ende Pachten, daer af de denuntiatio, tydelyck, door de Rentmeesters, sal moeten geschieden, gehouden wesen binnen Maestricht, oft ter plaetse, daer de Goederen gelegen zijn, aende Meestbiedende, uyt te geven de Huijfen, Landen, ende Bemden, ende sulcks niet langer als met eenen Touft van ses Jaeren, daer inne, successivelyck, sal worden gecontinueert, sonder dat men d'een, of d'ander sal vermogen te prefereren, ofte beneficieren.

8. De voorz Pacters fullen gehouden wesen te stel-

stellen goede, ende reseante cautie, ofte borge, bedwingh-
 baer binnen Maestricht, ofte inden Vroenhoff, daer son-
 der geene uytgevinge, sal mogen geschieden, als ten peri-
 cle vande Rentmeesters: dewelcke, voortaan, exactelyck
 fullen moeten verantwoorden de geheele Pachtige, Op-
 komsten, ende Revenuës, sonder met eenige restanten te
 mogen reekenen, emmers met geene andere, als daer
 van sal komen te blycken, dat Proces ventileert, omtrent
 welcke Processen de Rentmeesters fullen gehouden wesen
 alle serieuze devoiren aen te wenden, met præ-advys van-
 de Pensionarisen, sonder het welcke ende goetvinden
 vanden Eersamen Raedt, de selve haer in geene Processen
 en fullen mogen inlaten, of eenige actien van andere aen-
 slaen, overnemen, ofte intenteren.

9. In cas van eenige geallegerde insolventie, sal
 moeten bewesen worden, dat binnen vier Maenden, nae
 d'expiratie van den termyn, tot de betalinge, geprefi-
 geert, alle devoiren zijn aengewent, om, by executie, vol-
 daen te worden, ende datter, *in Bonis*, niet en is te vin-
 den, sonder 't welck, het restant, niet en sal worden gead-
 mitteert.

10. Ende, in cas, Burgemeesters, ende Gefwoorens,
 als privative Rechters, uyt redenen van notabel miswas,
 of, andersints, eenige atterminatie quamen te geven, tot
 de

de aenkomste vande Heeren Commissarifen Decifeurs, soo fullen de Rentmeesters de dispositie, daer over, verwachten van de selve Commissarifen, sonder dat den Eersamen Raedt, ende de Borgemeesters, ende Geswoorens, of de Proviseurs, eenige de minste quytslagen fullen vermogen te doen, uyt wat oorfaecke het soude mogen wesen.

11. De Proviseurs, ende Rentmeesters, fullen gehouden wesen, van veerthien, tot veerthien dagen, te vergaderen, ende resumeren het Manuael vanden Rentmeester, om te sien watter ontfangen is, ende om de uytdeelinghe, daer nae, te reguleren, ende andere saecken te verrichten, die dienstich zijn.

12. Den Rentmeester en sal geen Kooren ontfangen, als dat wel gewant, ende niet verdoft en is, ende, andersints, leverbaer, ende wel geconditioneert.

13. Ende sal forge dragen, dat het beste Koorn, om daer Broodt af te backen, niet als by eenen be-eedighden Molenaer en werde gemalen, noch oock by anderen, als be-eedighden Backer gebacken, op dat het eygen Meel geleverd, ende in Armen Broot geconverteert worde: op pœne dat de Molenaer, ende Backer, anders doende, arbitralyck fullen worden gestraft.

14. En-

14. Ende en sal geen Koorn , als vanden Solder des Rentmeesters, aen den Molenaer , of anderen Crediteur, op ordre vande Proviseurs, mogen geleverd worden.

15. Alle Pachten , ende Boet-Chinsen , sullen , precise , op haren verval-dach , moeten ontfangen worden, sonder dat de Boeten, daer toe staende, sullen mogen negligieren, ofte remitteren , op poene, dat de selve , t'haren laste, sullen gebracht worden.

16. De Proviseurs, ende Rentmeesters en sullen geen Bouwage, noch Timmerage vermogen te doen, of te ondernemen, sonder voorgaende Raedts-verdrach,

17. De Proviseurs , ende de Rent-meesters, sullen forge dragen , dat het Koorn op den duyrfsten Merckt vercocht werde.

18 De Rent-meesters , reeckeninge doende , sullen hare Commissien voor af laten influeren , ende den Eedt doen, van getrouwe administratie, aende Auditeurs , die den Eersamen Raedt, daer toe, sal committeren.

19. De Reeckeningen , sonder restanten , opgenomen , ende geslooten zijnde , sullen , aenden Eersamen Raedt , werden overgebracht , omme gelaudeert , ende

T

geap-

geapprobeert te worden , ende , vervolgens , by de Heeren Commissarisen Deciseurs gerevideert.

20. Alle Weduwen , ende Erfgenamen vande voorige Rentmeesters , mitgaders alle andere Persoonen , die men kan vermoeden , dat eenige Registers , bescheyden , of Documenten , specterende tot de Arme Goederen , onder haer hebben , sullen gehouden werden , tot prompte overleveringe , ofte tot den Eedt van expurgatie , dat sy geene en hebben , noch gehadt en hebben , oock niet en weten waer , ende onder wien de selve souden te vinden zijn.

21. De Stadts Arme Huyskens sullen , half ende half , bewoont worden by Arme vande Roomsche , ende vande Gereformeerde Religie ; ende sullen twee Gereformeerde , in plaetse van eenen Roomschen , worden gebeneficieert , tot dat de bewooninge eguael zijn sal.

XXXVII. CAPITTEL.

Vanden Wees-Huyse der Gereformeerde Armen.

DEN Eersamen Raedt sal , op den eersten Maendach , in het nieuwe Jaer , aenstellen ,
ende

ende committeren vier fuffifante , ende gequalificeerde Perfoonen vande Gereformeerde Religie , dewelcke fullen hebben d'administratie vande Goederen , Opkomften, ende Revenues , tot den voorfz Wees-Huyfe fpec-terende.

2. Ende, fulcx, uyt een dubbelt getal, dat, by de tegenwoordige Wees-Vaders , fal worden overgegeven , op den leften December, aende Borgemeefteren.

3. De voorfz vier Wees-Vaders fullen , by beurten, hebben het recht van administratie der voorfz Goederen, ende Opkomften , ende alle Weecken, des Donderdachs naer den Middach , ter convocatie van de Prefiderende , vergaderen binnen den Wees-Huijfe , om te delibereren , ende resolveren over de nootwendigheden vanden voorschreven Huijfe.

4. Sullen oock vier gequalificeerde Wees-Moeders, uyt gelyck dubbelt getal , als boven , by den Eerfamen Raedt worden aengeftelt , dewelcke goede opficht fullen hebben dat de Wees-Kinderen, in Koft, ende Kleederen, behoorlyck werden onderhouden , ende dat, in alles, betracht werde de beffe mefnage.

5. De prefiderende Wees-Vader fal , van Jaer , tot
 T 2 Jaer,

Jaer , af-gaen , ende gehouden wesen , binnen ses Wee-
ken daer nae , pertinente Reeckeninge over te leggen ten
Wees-huijse , om by die , gesamentlycke , vier Wees-Va-
ders , oversien , ende geëxamineert te worden , met dien
verstande , dat die selve niet en sal werden geappostilleert,
opgenomen , ofte geslooten , maer dat de consideratien,
daer over by geschrifte sullen worden vervat , ende met,
ende neffens de Reeckeninge gevoecht , ende door den
Presiderende , inder tijdt , aenden Eersamen Brabantschen
Raedt overgebracht , om , door Gedeputeerde vande Ge-
reformeerde Religie , te worden geviseert , geëxami-
neert , opgenomen , ende geslooten , op rapport , ende on-
der revisie , ende approbatie , by de Heeren Commissari-
sen Deciseurs , te doen.

6. De voorschreve Wees-Vaders , gelyck mede die
Diaconen , en sullen niet vermogen eenige Actien , Cef-
sien , of Pretensien , aen , of over te nemen , veel minder
te intenteren , by middel van Recht , of te defenderen , ten
zy met voorgaende Raedts-verdrach vande Brabantsche
zyde , ende præ-advis vanden Pensionaris , op poene dat,
anders doende , geene kosten en sullen in Reeckeninge
geleden worden , maer , by haer selfs , moeten gedragen
worden.

XXXVIII. CAPITTEL.

*Van Stadts Costumen, ende observan-
tien, van Meubile, ende Immeubile
Goederen.*

Alle Goederen zijn alhier Meubel,
die men gemeynlyck noemt Gereyde, of Immeu-
bele, die men noemt, Erven.

2. Meubele zijn Penningen, Huyfraet, Kleederen,
Juweelen, ende allen 't geene dat men beroeren, ende ver-
dragen kan.

3. Maer Schaperayen, Kandelers, of diergelycke
faecken, die in de Huijsen gehecht, ingewerckt, of Na-
gelvast zijn, worden gehouden voor Immeubel.

4. Oock worden voor Erven gehouden de Brouw-
Ketels, in soo verre den Leem, daer sy met ingeset zijn,
van boven, met eene Plaester van Kalck, is overstreken.

5. Eensgelyck zijn Immeubel, de Brouw-Kuypen,
met yfere Reypen gebonden zijnde, als gedefineert tot
per-

perpetueel gebruyck.

6. Eenen staenden Hael , in eene Keucken , is oock Erve.

7. Immeubele Goederen zijn Gronden van Erven, Huyfen , Hoven , geaffecteerde , ende gerealiseerde Renten, ende diergelycke.

8. Fruyt-Boomen , Eycken-Boomen , ende andere groote Boomen, staende op de Erven, worden oock voor Erve gehouden.

9. De Molens op de Mase, Jekere , en elders liggende , al hoe wel gelyckenisse hebbende van Schepen , worden oock voor Erven, ende Immeubels gehouden.

10. Penningen van gerealiseerde Renten , die aen eenen Tochtener worden afgeleyt , worden gehouden voor Immeubel , ende moeten wederom worden geapliceert.

11. Alle Actien , tenderende tot Immeuble saecken, worden gehouden voor Immeubel, ende , tot Meuble saecken, voor Meubel.

XXXIX. CAPITTEL.

Vande Contracten van Koop, ende Verkoop, Huyre, &c.

GOederen, in Vriendts Landen ge-
 rooft, of geplondert, en mogen in dese Stadt niet
 gekocht, of verkocht worden, volgens oude Ordonnan-
 tien: ende gekocht zijnde, moeten aen de Meesters wor-
 den geresitueert.

2. Geene Vremde en mogen eenige Leeftochte ver-
 koopen, ten zy op de publycke Merckten, ende geene
 Borgers, ofte Ingesetenen, mogen hun tegen gaen, om
 hunne Waren te koopen, het zy binnen, of buyten de
 Stadt, op poene van verbeurte van 't Goet, tot laste van
 den Kooper.

3. Dan sullen de geene, die hun met verkoop ge-
 neeren, op den Merckt mogen koopen, van Paesschen
 tot S. Remey-mis, nae de Klocke van elf uren: ende van
 S. Remey-dach, tot Paesschen, nae de Klocke van twaelf
 uren, ende niet eerder.

4. Den

4. Den Lykoop, vande verkochte Erven, is, in dese Stadt, den twintighsten Penningh, door den Kooper te betalen, wel verstaende soo den selven is gestipuleert, het welck ordinaris geëunantieert wert: Lykoop naer Landt-koop, want, andersints, en is men daer van niet schuldigh.

5. Soo wanneer Erven, met de brandende Keerffe, verkocht zijn, soo en valter geene rescissie, ter oorsaecke van bedroch over de helft.

6. Een verkocht Peert wordende, binnen ses weeken, naer het verkoop, bevonden snuyfachtigh, dempachtich, wormachtich, of maenooigh, wort aenden Verkooper gerestitueert, ende de koop-Penningen gerepeteert.

7. Goederen, die verkocht worden door de Kinderen proprietarissen, daer de Ouders aen betochticht zijn, zijn subject aen caduciteyt: maer komende de Tochte-naers, voor de Proprietarissen, te overlyden, soo verkryght het Contract sijn volkomen effect.

8. Het ghene dat by Houwelycx-Contract wort beloofst, en kan, door eenen van twee gehuyfchen, niet worden, by renuntiatie, quyt gescholden.

9. De Bier-Tappers, deser Stadt, en mogen de Brouwers, daer sy hun Bier gewoon zijn af te nemen, niet verlaten, sonder hun af te betalen; of, soo sy dat doen, ende eenen nieuwen Brouwer kiezen, die hunne provisie levert, soo vermach, den eersten Brouwer, aen den tweeden te denuntieren, dat hy sijne leverantie staecke, waer aen den tweeden gehouden is te pareren, op pœne van in te staen voor het geene, den Tapper, aenden eersten Brouwer schuldich is.

10. Alle Huyren, of Tousten van Huysen, deser Stadt, moeten ingaen, ende uytgaen den tweeden Dinghdach in April, ende October, ende de Huysen, Donderdags, daer aen volgende, wesen ontruymt, op pœne van nulliteyt der Huyre, of Toust-cedulen: ende dat den Huyrder, ende Verhuyrder, sullen vervallen inde Amende van vyftich guldens, tot behoefve vande Armen.

11. Huyr gaet, in dese Stadt, voor Koop.

12. Eenen Tochtener sal geene Goederen, langer, mogen verhuiren, als voor den tydt van ses Jaren: ende, komende te sterven inde eerste, of leste dry Jaren, sal den Eygenaer niet gehouden wesen de Huyre langer te preferen, of in kracht te laten, als de selve dry Jaren, daer inne, den Tochtener, gestorven is.

XL. CAPITTEL.

Van Transporten , ende andere Gerichts - wercken.

GEene Verbintenissen , Alienation, Permutatiën, en opereren realiteyt, ten zy, deselve, aende Hooge Gerichten en zijn geinsinueert , ende daer voor ghepasseert , volghens de forme , hier boven , gheprescribeert.

2. Gelyck oock niet de dispositiën, die, van erfelycke Goederen , geschieden by Testament , Houwelycxen Voorwaerde, of scheidyngen, en deylingen, ten zy de selve , als vooren , ten Registre , vande Hooge Gerechten, zijn geinsinueert.

3. Geene een-Kindtschappen kunnen gemaekt worden, tusschen de Kinderen vanden eersten, ende tweeden Bedde , ten zy by interventie vanden Hoogen Gerechte, ende , naer kennisse genomen , over de dienstigheyt , of ondienstigheyt van sulcke conventie.

155

XLI. CAPITTEL.

Van Beschudden.

HET Jaer van Beschudde, of verna-
deringe, loopt, in dese Stadt, naer dat het Trans-
port is gepasseert, ende geregistreert, dat is te seggen, dat
den tijdt niet eerder en verschynt, met dewelcke de pre-
scriptie loopt, tegens de geene die wilt beschudden, als
een Jaer naer 't voorz Transport, ende registratie.

2. Want andersints oock, alee eenige Gichte, of
Transport geschiet, terstont, naer de voltrekkinge van-
den koop, ende verkoop, het Beschudde mach geschie-
den, het welck men exprimeert met dese woorden: *Men
mach Beschudden tusschen halm, en heer.*

3. In 't Jaer, gestatueert tot prescriptie tegens het
Beschudde, en wort niet begrepen den dach dat de Regif-
tratie, van het Transport, is geschiet, soo dat den Be-
schudden tydt, alhier, is een Jaer, en eenen dach.

4. Den dach intercalair van een Schrickel-jaer, en
doet, het selve Jaer, niet eerder expireren, in materie
van Beschudde.

V 2

5. Den

5. Den geenen, die wilt beschudden, moet Bloedt-Verwant zijn van den Verkooper, ende niet aengetrouwen Vriendt.

6. Een Man, willende Beschudden in name van sijn Vrouwe, mach sulcx exprimeren binnen s'Jaers, andersints, beschuddende op sijn eygen naem, wort gerejecteert, ten ware, dan, dat hy oock Bloedt-Verwant was.

7. Den Regel, *Paterna Paternis*, *Materna Maternis*, heeft, in 't stuck van Beschudde, oock plaetse, en wort den Bloedt-Verwant geprefereert, denwelcken den naesten is aenden Verkooper, van die linie, daer de Goederen af procederen.

8. Bastaerden en hebben geen recht van Beschudde der Goederen, die hunne aele Vrienden hebben verkocht: en, in tegendeel, en vernaderen de Aele niet, 't geene, door de Bastaerden, is gealieneert.

9. Om te komen tot Beschudde, moeten de geheele koop-Penningen worden gepresenteert aenden Kooper, ten minsten, die seecker, en liquid zijn, met open Buydel, ende in baren gelde.

10. Den Kooper weygerende de Kooppenningen;
vanden

vanden Naerderlingh, te ontfangen, moeten, de selve, achter het Recht worden geconsigneert, ende competeren den Officier, daer van, sijne Rechten, soo geseyt.

11. Den Officier vermach, de geconsigneerde Penningen, aenden Naerderlingh te restitueren, onder cautie, of op sijn woort: 't welck men heet, hem Wisselaer te maecten der Penningen voorschreven, doch tot sijnen pericle.

12. Een Erve, publyckelyck, ter Proclamatie ghestelt, en is niet onderworpen aen 't recht van 't Beschudde.

13. Soo wanneer den Lykoop, tusschen Kooper, ende Verkooper, wort gedeelt, moet in 't geheel, aenden Kooper, door den Naerderlingh, worden gerefundeert.

14. Het recht, van Beschudde, is Reël, ende vervolght de verkochte saecken, in wat handen dat sy oock zijn.

15. De Vruchten, staende op eene verkochte Erve, of daer van noch niet verbrocht, vallen, oock, onder de vernaderinge.

158
XLII. CAPITTEL.

Van Testamenten.

EEN Testament , gemaect voor
Notaris , ende twee Getuygen , subsisteert in dese
Stadt.

2. Testamenten Holographe worden niet geadmitteert, ten zy van Geestelycke Persoonen, dependerende van d'een, of d'ander Capittel.

3. Testamenten (gelyck andere Acten) moeten, door de Testateurs, ende Getuygen, worden geteeckent, indien den Testateur kan teekenen, of schryven: ende indien niet, soo moet den Notaris, daer af, expresse insertie maecten: doch, by faulte van teekenen, en zijn niet van onweerde, maer valt den Notaris, die sorgeloos is geweest, van sulcke solemniteyt te doen observeren, inde boeten van suspensie voor een Jaer, d'eerste reyse, ende de tweede reyse, van privatie.

4. Tot validiteyt van Testamenten, wort, alhier, niet vereyscht, dat, aen de Kinderen, de legitime gelaten wort, *titulo institutionis*, maer is genoegh, de selve, te laten

ten by Legaet , of anderen Tytel.

5. Ende , generalyck , en is niet van noode, tot subsistentie van 't Testament , eenen Erfgenaem te institueren , maer mach de gantsche Herediteyt , met Legaten, worden uytgedeelt : ende is oock onverboden van een deel , van sijne Goederen , te disponeren , ende , voor de meer rest, intestaet te sterven.

6. Bastaerden en mogen geen Testament maecken, sonder octroye, ten zy *in rem Liberorum*, noch, uyt Testamenten van andere , yets genieten , ten zy by forme van Aelmoesse.

7. Perfoonen, ter doot gecondemneert, vermogen, van hunne Goederen , by Testament te disponeren , ten ware , in een specialen cas , de Rechten anders dispo-
neerden.

8. Een Man, of Vrouwe, en mach niet testeren van de acquesten, die sy, staende Huwelyck, te samen hebben gedaen, immers, verders als sijne helft bedraecht.

9. Eenem, van twee Gehuyschen, en mach, aen den Langhstlevende, by Testament, niet ontnemen het voordeel , dat de Costuymen hem geven , als zijn de Meubelen,
len,

len , of Tocht der Erfgoederen , ten zy , dan , met fijnen wille.

10. Testamenten , van gepeftifereerde Perfoonen , worden verleden , ten minften , voor twee bequame Getuygen , dewelcke , de felve , aenftonts , of , ten minften , binnen vier en twintigh dagen , fullen hebben in gefchrift te redigeren , ende aenden Hoogen Gerichte , des Mandes ban , te prefenteren , om geregiftreert te worden ; waer fonder , de voorfz Declaratie , ende Testament-maeckinge , van geen en geloove , ende , vervolgens , nietrich , ende van onwaerde fullen wesen.

XLIII. CAPITTEL.

Van Succelfien ab Inteftato.

EEnen , van twee Gehuyfchen , komende te overlyden , foo behout , den Overlevende , alle fijn leven hunner beyder Erven , ende fal hebben , in alinger wyfe , alle de Meubelen , gelyck fijn eygen , behoudelyck het Testament vanden Dooden , ende de fchulden.

2. Maer , naer de doodt van Man , of Vrouwe , die het lefte fal leven , keeren , alle hunne Erven , op hunne gemeyne

gemeyne Kinderen, soo syder hebben te samen gewonnen.

3. De naeckte proprieteyt, die eenen, van twee Gehuyschen, heeft in sijne Goederen, wort, oock, by 't afsterven van sijnen Eegenoot, gedevolveert op hunne gesamentlycke Kinderen, niet tegenstaende dat den Tochtanaer komt, geduyrende een ander Houwelyck vanden voorz Proprietaris, t'overlyden.

4. Geacquireerde Goederen devolveren op de Kinderen vanden Houwelyck, daer de selve zijn ingebracht, of geduyrende den welcken sy zijn verkregen.

5. Goederen geacquireert by Groot-Vader, of Groot-Moeder, of die hun collateralyck toevallen, gedurende den Weduwelicken-staet, of tweeden Houwelyck van sijn Kindt, gehooren aende Kinderen van 't voorz tweede Houwelyck.

6. Een Proprietaris komende te sterven, ende achterlatende sijne Weduwe, ende Kinderen, midtsgaders sijnen Vader, of Moeder Tochtanaers, die, daer naer, oock overljdt, en transmittteert niet aen sijne Weduwe, maer succederen de Kinderen in vollen recht.

7. Kinderen van verscheyde Bedden, of Houwelycken,

W

ken,

ken, succederen aen hunne Ouders, gelyckelyck in de achter-gelatene Meubelen.

8. De Stock-goederen en vervallen niet op den naefsten collateralen Vriendt, maer op den genen die 't naefsten is aenden Dooden, ende procederende vanden eersten Acquesteur, of Besitter der voorz Goederen, het welck wort geëxprimeert met de woorden, *Paterna, Paternis, Materna, Maternis*

9. Desen Regel heeft plaetse, niet alleen tusschen Broeders, ende hare Kinderen, gelyck nae recht, maer oock tusschen verdere Vaderlycke, ende Moederlycke Maegen.

10. Vaderlycke, of Moederlycke Goederen, zijnde tusschen de Vrienden, *hinc indè*, indifferentelyk gedeylt, soomach, de abusive deylinge, worden geretracteert, door de gene, van wiens zyde, de voorz Goederen gekomen zijn, ende dese sich dienen vanden voorz Regel.

11. Verworven, of geacquireerde Goederen, geduyrende eenen Houwelyck, worden, nae doode van Man, ende Vrouwe, gedeelt in twee deelen, tusschen de naefste Vrienden vanden Man, ende de naefste Vrienden vanden Vrouwe.

12. Onder geacquireerde Goederen , worden niet gereeckent die gene , die by Successie , of Legaet , geduyrende den Houwelyck , aen een , van twee Gehuyschen , toekomen.

13. Noch oock de gene , die door eenen van twee Gehuyschen , voor hunnen Houwelyck geworven zijn , immers voor soo veel als den voorz regel van Acquesten aengaet.

14. In Patrimoniale Goederen , die geene Stock-Goederen en zijn , noch , van ymant , voor sulcx , en kunnen worden gereclameert , door dien niemant vanden Tronck en procedert , inden welcken , de voorz. Goederen , eerst zijn geradiceert , worden geobserveert de gemeene geschreve Rechten.

15. Het geene dat , geduyrende den Houwelyck , is geacquireert , maer van eenige oorfaecke dependeert , die den Houwelyck antecedeert (gelyckerwys Goederen , by vernaderinge uyt den hoofde vande eene , of d'andere van twee Gehuyschen , verkregen) en wort niet gehouden voor geacquireert Goet : doch moet den genen , die sulcx alleen behouden wilt , de helft vande Penningen , tot sulcken acquest ontbuydelt , aende Wederpartye restitueren.

16. De representatie heeft plaets tot inden derden graet der Civile Rechten incluyt, soo dat Susters, ende Broeders Kinderen, *in stirpes*, succederen aen eenen Oom, of Moeye, t'samen met de overlevende Susters, of Broeders vande Dooden.

17. 't Welck oock plaetse heeft *in Nepotibus, & Fratres consanguineo, vel uterino tantum*, de welcke met, ende neffens hunne Oomen, succederen in de Goederen, spruytende van hunne linie.

18. Als daer niet en zijn als Broeders, of Susters Kinderen, sonder concurrentie van Oom of Moeye, soo succederen, de selve, aen hunnen overleden Oom, hoofdgewyse, ende niet klochs-gewyse.

19. De ondergeschreven Commissarisen Deciseurs, van beyde Genadige Heeren, ende Princen der Stadt Maestricht, hebbende, in krachte van hare Pouvoirs, ende de respectie Commissien vande Heeren, hare Principalen, hier vooren, in capite deses, geinsereert, Doorgefien, ende geëxamineert de voorstaende Poincten, ende Articulen, soo, ende gelyck de selve, door Commissarisen Instructeurs, ende Pensionarisen, der voorz Stadt, zijn ter neder gestelt, ende, onder hare Capittelen, gere-digeert: oock, daer over, gehoort hebbende het Corpus
van-

vanden Magistraet, midtsgaders de Hooge, ende Lage Gerechten, ende ingenomen hebbende hare confideration, op alle, ende een ygelyck der selver Poincten, ende Articulen, soo veel noodich ende dienstich was, hebben, met gemeen concert, dit tegenwoordich Recueil, soo als het selve leyt gecorrigeert, ende geadjusteert, soo veel in Ons is, omme, naer Ons gedaen Rapport, door hoochstemelte beyde onse Heeren Committenten te worden gearresteert, ende in eene positive Wett bekeert. Aldus gedaen den derthienden September festhien - hondert vier en tsestich. Was geteekent, ende gefegelt, als volcht:

A. Baron de Kerckhem

M. van Crommon.

de Wyer.

L. S.

L. S.

Charles de Mean.

*Godert van Reede tot
Ameronge.*

L. S.

L. S.

Aldus gedaen, geapprobeert, geratificeert, ende in een
posi-

positive Wett bekeert tot Luyck, inden geheymen Raedt van sijne Hoogheyt, den 12 Martii feshien-hondert vyf en tseftich. Was gearapheert, *Rosen* ^{vt.} Onder stont, *I. L. Crest.* Zijnde op 't spatium gedrukt het Cachet van Sijne Hoogheyt op een rooden Ouwel, overdeekt met een papieren Ruyte: alles volgens specialen Last, ende Authorisatie van Hooghst-gemelte Sijne Hoogheyt, gegeven by Missive geschreven binnen Bonne, den 3 Martii des selve Jaers, onderteeckent MAXIMILIANUS HENRICUS: ende noch lager, *Pasc. Foullon.*

Aldus gedaen, geapprobeert, geratificeert, ende in een positive Wett bekeert, inden Hage, den vijfdien Januarii feshien-hondert vijf en tseftich. Was gearapheert, *I. Isbrandts* ^{vt.} Onder stont, Ter Ordonnantie vande hooch-gemelte Staten Generael. Geteeckent *N. Ruysch.* Zijnde op 't spatium gedrukt het Cachet van haer H: Mo: op een rooden Ouwel, overdeekt met een Papieren Ruyte.

T A E F E L.

I. CAPITTEL.

V *Ande Stadt Maestricht, ende hare Genadige Heeren, ende Princen.* fol. 11.

II. Cap. *Vande Persoonen, ende Borgers deser Stadt in 't gemeen.* fol. 13.

III. Cap. *Vande Policie, ende Regeringe der Stadt Maestricht in 't gemeen.* fol. 19.

IV. Cap. *Aengaende Stadts Fabricque.* fol. 29.

V. Cap. *Policie van Huysen, ende Straeten.* fol. 33.

VI. Cap. *Aengaende de Ambachten, ende Gilden.* fol. 40.

VII. Cap. *Vande Raeds-Persoonen, en hare bysondere bedieningen, ende eerst aengaende de Hooch-Schouten.* fol. 43.

VIII. Cap.

- VIII. Cap. Vande Borgemeesters. fol. 47.
- IX. Cap. Vande Schepenen der Hooge Gerechten. fol. 51.
- X. Cap. Vande Momboirschap, ofte Vooghdye. fol. 57.
- XI. Cap. Vande Geswooren Raden. fol. 60.
- XII. Cap. Vande Pay-meesters. fol. 65.
- XIII. Cap. Vande Commissarisen Instructeurs. fol. 68.
- XIV. Cap. Vande Pensionarisen. fol. 70.
- XV. Capittel. Vande Secretarisen vanden Eersamen Raedt. fol. 72.
- XVI. Cap. Vande Secretarisen, van Schepenen, ende van Borgemeesteren, ende Geswoorens. fol. 75.
- XVII. Cap. Vande Stadts, ende Gerechts Boden. fol. 78.
- XVIII. Cap. Vande Advocaten. fol. 80.
- XIX. Cap. Vande Procureurs. fol. 82.
- XX. Cap.

XX. Cap. Vande Notariffen. fol. 85.

XXI. Cap. Styl, ende maniere van procederen van Arresten. fol. 87.

XXII. Cap. In materie Crimineel. fol. 91.

XXIII. Cap. In materie van Actie Hypothecair. fol. 93.

XXIV. Cap. In materie van ordinariſſe Civile proceduren, voor den Hoogen ende Lagen Gerichte. fol. 98.

XXV. Cap. In materie van Appellatien. fol. 105.

XXVI. Cap. Rechten vanden Hooghen Gerichte, ſoo die gereguleert zijn by Receſſe vanden Jare 1652. fol. 109.

XXVII. Cap. Rechten voor 't Lage Gerecht, ſoo die gereguleert zijn by den Receſſe vanden Jare 1652. fol. 111.

XXVIII. Cap. Rechten in materie van Appellatie vanden Hooghen, ende Lagen Gerechte op de Rolle vande Commissariffen Inſtructeurs. fol. 114.

XXIX. Cap. In materie van Executie, de Commissariffen Inſtructeurs, daer toe by de Heeren Commissariffen Decifieurs

XXIX

X

geau-

geauthoriseert zijnde. fol. 116.

XXX. Ca. Rechten in materie van Appellatie vande elf Bancken,
ende het Capittel van S. Servaes Kercke, op de Rolle van-
de Commissarisen Instructeurs. fol. 117

XXXI. Cap. Vande Stadts Finantien. fol. 119.

XXXII. Cap. Vande Pay-meesters Clercquen. fol. 128.

XXXIII. Cap. Vande Auditeurs der Stadts Reekenin-
gen. fol. 131.

XXXIV. Cap. Van het onderhoudt der Maes-Brugge, ende
de Finantie daer toe specterende. fol. 135.

XXXV. Cap. Van 't kleyn Zegel. fol. 138.

XXXVI. Cap. Van Piense Fundatien. fol. 140.

XXXVII. Cap. Vanden Wees-buysse der Gereformeerde
Armen. fol. 146.

XXXVIII. Cap. Van Stadts Costumen, ende observantien
van Meubele, ende Immeubele Goederen. fol. 149.

XXXIX. Cap.

XXXIX. Cap. *Vande Contracten vanden Koop, ende Verkoop, Huyre, &c.* fol. 151.

XL. Cap. *Van Transporten, ende andere Gerichts Wercken.* fol. 154.

XLI. Cap. *Van Beschudden.* fol. 155.

XLII. Cap. *Van Testamenten.* fol. 158.

XLIII. Cap. *Van Successien ab Intestato.* fol. 160.

Eynde des Taefels.

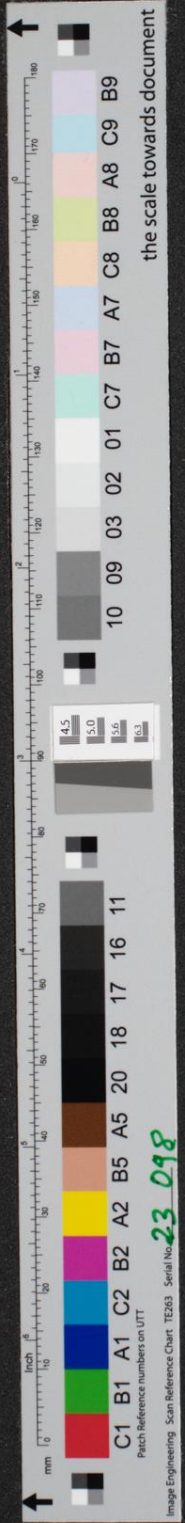

C

M

Gedruckt b

116.
XX
XL.
XL
XL
XL
119.
128.
131.
135.
138.
140.
146.
148.
150.

the scale towards document

Koop, ende Ver-
fol. 151.
Gerichts Werc-
fol. 154.
fol. 155.
fol. 158.
fol. 160.

